DUK.1711.7.2016

Protokół

z kontroli planowej przeprowadzonej w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Tychach w dniach od 05.07.2016 r. do 20.07.2016 r. przez mgr [redacted], naczelnika Wydziału Kontroli Urzędu Miasta Tychy oraz mgr [redacted], inspektora Wydziału Kontroli Urzędu Miasta Tychy, na podstawie upoważnienia nr DUK.1711.7.2016 z dnia 01.07.2016 r. wydanego przez Prezydenta Miasta Tychy.

Zakres kontroli:

Księgowość i sprawozdawczość, gospodarka majątkiem trwałym oraz gospodarność dysponowania środkami przyznanymi w ramach dotacji od stycznia 2014 r. do czerwca 2016 r.

1. Podstawa prawna przeprowadzenia kontroli

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 446),
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 814),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1047),
- Zarządzenie nr 0050/379/15 Prezydenta Miasta Tychy z dnia 3 listopada 2015 r. w sprawie Regulaminu przeprowadzania kontroli przez pracowników Wydziału Kontroli Urzędu Miasta Tychy.

2. Dane identyfikujące jednostkę

2.1. Podstawa prawna funkcjonowania jednostki

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 446),
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 814),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.),

- Ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (t.j. Dz. U. z 2012 r. poz. 406 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (t.j. Dz. U. z 2012 poz. 642 z późn. zm.),
- Zarządzenie Nr 120/23/14 Prezydenta Miasta Tychy z dnia 2 czerwca 2014 r. w sprawie trybu przyznawania, przekazywania i rozliczania dotacji z budżetu Miasta Tychy dla samorządowych instytucji kultury zmienione zarządzeniem nr 120/45/2016 z dnia 30 maja 2016 r.,
- Statut Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tychach wprowadzony Uchwałą Nr XVI/263/15 Rady Miasta Tychy z dnia 26 listopada 2015 roku w sprawie nadania Statutu samorządowej instytucji kultury - Miejskiej Bibliotece Publicznej w Tychach.

2.2. Organizacja, przedmiot i zakres działania kontrolowanej jednostki

Miejska Biblioteka Publiczna w Tychach jest samorządową instytucją kultury, posiadającą osobowość prawną, wpisaną do Rejestru Instytucji Kultury prowadzonego przez Organizatora, którym jest miasto Tychy. Nadzór na Biblioteką sprawuje bezpośrednio Prezydent Miasta Tychy, a nadzór merytoryczny nad działalnością Biblioteki sprawuje Biblioteka Śląska w Katowicach.

Biblioteka służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb oświatowych, informacyjnych i kulturalnych ogółu społeczeństwa oraz uczestniczy w upowszechnianiu wiedzy, nauki i kultury.

Do podstawowych zadań Biblioteki należy :

- gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie, ochrona i aktualizacja materiałów bibliotecznych utrwalonych w dowolnej formie, ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dotyczących miasta i regionu,
- obsługa użytkowników, przede wszystkim udostępnianie zbiorów bibliotecznych na miejscu, wypożyczanie na zewnątrz, prowadzenie wypożyczeń międzybibliotecznych z uwzględnieniem potrzeb wszystkich mieszkańców miasta, także chorych i niepełnosprawnych,
- tworzenie i udostępnianie komputerowych baz danych: katalogowych, bibliograficznych, faktograficznych oraz organizowanie dostępu do baz zewnętrznych,
- prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej, zwłaszcza informowanie o zbiorach własnych, innych bibliotek, muzeów i ośrodków informacji naukowej, a także współdziałanie z archiwami w tym zakresie,
- prowadzenie działalności bibliograficznej, dokumentacyjnej i wydawniczej,

- organizowanie różnego typu imprez popularyzujących wiedzę, kulturę, książkę i czytelnictwo oraz rozpoznawanie potrzeb w tym zakresie,
- współdziałanie z bibliotekami wchodzącymi w skład ogólnokrajowej sieci bibliotecznej,
- współdziałanie z bibliotekami innych sieci, instytucjami upowszechniania kultury, organizacjami i stowarzyszeniami w zakresie rozwijania i zaspokajania kulturalnych i oświatowych potrzeb społeczeństwa,
- prowadzenie działalności instrukcyjno-metodycznej i szkoleniowej,
- doskonalenie form i metod obsługi użytkowników Biblioteki poprzez wykorzystywanie nowych technologii.

Miejska Biblioteka Publiczna w Tychach prowadzi swoją działalność w Bibliotece Głównej oraz 13 filiach bibliotecznych.

2.3. Kierownictwo jednostki

- mgr [redacted] – Dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tychach od 1.02.1992 r. do 30.09.2016 r.
- mgr [redacted] – p.o. Dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tychach od 01.07.2016 r. do nadal,
- mgr [redacted] – Główna Księgowa Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tychach od 17.10.2006 r. do nadal.

3. Dokumentacja poddana kontroli:

- Unormowania wewnętrzne regulujące działalność instytucji,
- Sprawozdania Rb-N i Rb-Z za IV kwartał 2014 r., IV kwartał 2015 r. i I kwartał 2016 r.,
- Sprawozdania finansowe (bilans, RZiS), sprawozdania z wykonania planu finansowego oraz sprawozdania z wykorzystania dotacji podmiotowej za 2014 r. oraz 2015 r.,
- Roczne sprawozdania Rb-WSa o wydatkach strukturalnych za 2014 r. i 2015 r.,
- Zestawienia obrotów i sald za 2014 r., 2015 r. oraz za I kwartał 2016 r.,
- Dokumentacja dotycząca ewidencji i gospodarki majątkiem trwałym,
- Wyrywkowo dokumenty źródłowe, umowy, wyciągi bankowe dotyczące poniesionych wydatków w latach 2014 – 2015 wraz z dokumentacją dotyczącą postępowań w zakresie udzielonych zamówień publicznych wskazanych w treści protokołu,
- Dokumentacja dotycząca obrotu gotówkowego i gospodarki drukami ścisłego zarachowania.

4. Ustalenia kontroli

4.1. Księgowość i sprawozdawczość jednostki

Działalność kontrolowanej instytucji uregulowano m.in. następującymi unormowaniami wewnętrznymi:

- Zarządzenie Nr 1/459/10 Dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tychach z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie ustalenia dokumentacji przyjętych zasad rachunkowości w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Tychach wraz z załącznikami:
  - Załącznik nr 1 – Inwentaryzacja, zasady wyceny aktywów i pasywów i ustalenia wyniku finansowego,
  - Załącznik nr 2 – Wykaz kont księgi głównej (syntetycznych),
  - Załącznik nr 3 – Zasady klasyfikacji zdarzeń i zasady księgowania na kontach syntetycznych,
  - Załącznik nr 4 – Zasady prowadzenia kont pomocniczych oraz ich powiązanie z kontami syntetycznymi,
  - Załącznik nr 5 – Zasady obsługi środków pieniężnych w kasie,
  - Załącznik nr 6 – Wykaz zbiorów stanowiących księgi rachunkowe,
  - Załącznik nr 7a – Zasady rachunkowości informatycznej – Oprogramowanie dopuszczone do użytkowania w MBP Tychy,
  - Załącznik nr 7b – Zasady rachunkowości informatycznej – Programowe zasady ochrony danych rachunkowości informatycznej,
  - Załącznik nr 8 – Zasady ochrony danych i ich zbiorów,
- Zarządzenie nr 42/694/15 Dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tychach z dnia 31 grudnia 2015 r. w sprawie aktualizacji przyjętych zasad rachunkowości w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Tychach,
- Załącznik do Zarządzenie Nr 15/473/10 Dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tychach z dnia 29 września 2010 r. w sprawie Instrukcji emisji, obiegu, kontroli i archiwizacji dokumentów finansowo – księgowych w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Tychach,
- Zarządzenie Nr 10/617/14 Dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tychach z dnia 26 marca 2014 r. w sprawie wprowadzenie Regulaminu postępowania w przypadku udzielania zamówienia o wartości szacunkowej, stanowiącej równowartość kwot do 6 000 euro w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Tychach,
- Zarządzenie Nr 18/625/14 Dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tychach z dnia 28 maja 2014 r. w sprawie wprowadzenie Regulaminu postępowania w przypadku

udzielania zamówienia o wartości szacunkowej, stanowiącej równowartość kwot 6 000 do 30 000 euro w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Tychach.

Księgi rachunkowe w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Tychach prowadzone są przy pomocy programu komputerowego. Instytucja posiada bezterminową licencję od firmy Sygnity S.A na prawo do użytkowania komponentów systemu URZĄD.NT, na podstawie umowy nr 36/2009 z dnia 27 marca 2009 r., m.in. moduł Finansowo – księgowy EWKA wersja 04.035/04.036 oraz moduł Budżet wersja 04.035, których użytkownikiem jest główny księgowy, co wynika z unormowań wewnętrznych, tj. Zasad rachunkowości informatycznej – Oprogramowanie dopuszczone do użytkowania w MBP Tychy (załącznik nr 7a). Zgodnie ze wskazanym uregulowaniem wersje oprogramowania są aktualizowane na bieżąco w ramach umowy o świadczenie usług serwisowych nad oprogramowaniem Urząd. NT. Z informacji uzyskanych od głównej księgowej wynika, iż ostatnia aktualizacja programu nastąpiła w 2012 r. do wersji 05.003.034 i od tej pory program nie jest aktualizowany.

Przedłożone do kontroli księgi wygenerowane z ww. programu komputerowego nie spełniają wymogów prowadzenia ksiąg rachunkowych zawartych w ustawie o rachunkowości zwanej dalej uor. Zauważa się następujące niezgodności:

- wydruki komputerowe ksiąg (dziennik) oraz pozostałych dokumentów księgowych, generowanych przez program, nie posiadają oznaczenia jednostki, co jest niezgodne z art. 13 pkt 4 uor, jedynie przedstawione wydruki zestawienia obrotów i sald posiadały nazwę jednostki.
- sumy sald niektórych kont ksiąg pomocniczych (analityka) nie są zgodne z saldami na kontach księgi głównej (syntetyka), co uchybia art. 16 ust 1 uor oraz zapisami zawartymi w pkt. 3 załącznika nr 6 (Wykaz zbiorów stanowiących księgi rachunkowe), do zarządzenia dot. przyjętych zasad rachunkowości, z których wynika, iż konta ksiąg pomocniczych zawierają zapisy będące uszczegółowieniem i uzupełnieniem zapisów kont księgi głównej i prowadzi się je w ujęciu systematycznym jako wyodrębniony system ksiąg, kartotek (zbiorów kont), komputerowych zbiorów danych, uzgodniony z saldami i zapisami na kontach księgi głównej. Niezgodność sald wynikała z zestawienia obrotów i sald za rok 2015. Na koncie syntetycznym 020 - *Wartości niematerialne i prawne* widniało saldo w kwocie 292 788,78 zł, natomiast analityka do tego konta prowadzona na koncie 020-02 wykazywała saldo w kwocie 62 484 zł, co oznacza niezgodność o kwotę 230 304,78 zł. Niezgodność sald stwierdzono również na koncie 072 - *Umorzenie wartości niematerialnych i prawnych,* które wykazywało w 2015 r. saldo w kwocie 258 348,78 zł, a konto analityczne 072-02 wykazywało saldo w kwocie 28 044 zł. Również saldo konta pomocniczego 660-1-99 - *Dotacje na*

inwestycje do rozliczenia BG z saldem w kwocie 307 854,98 zł prowadzonego do konta 660-1 - *Dotacje na inwestycje do rozliczenia,* wykazujące saldo w kwocie 313 354,98 zł było niezgodne o kwotę 5 500 zł. Różnica ta pozostała jako per saldo w zestawieniu obrotów i sald na koniec 2015 r.

- brak możliwości uzyskania z systemu komputerowego MBP (zgodnie z wyjaśnieniami głównej księgowej) wydruku kartoteki konta, co jest niezgodnie z ww. zapisem uor wskazującym, iż zapisy w księgach pomocniczych prowadzi się jako wyodrębniony system ksiąg czy kartotek. Do kontroli przedłożono dokument o nazwie „Pozycje PK niepodpięte do transakcji". Dokument ten zawiera zestawienie operacji przeprowadzonych na wybranym koncie analitycznym bez podsumowania, nie zawiera również oznaczenia jednostki i treści operacji gospodarczej, konta przeciwstawnego.
- z opisu na przedstawionych wydrukach komputerowych tj. dziennikach za rok 2014 oraz 2015 rok wynika, iż zawierają one pozycje niezaksięgowane oraz przedstawiają zapisy dokumentów ze statusem W, co zgodnie z opisem na wydruku oznacza dokument wystawiony, a niezaksięgowany który powinien posiadać symbol K.
- zapisy księgowe nie zawierają wymaganych w art. 23 ust 2 uor dat: dokonania operacji oraz dowodu księgowego, jeżeli różni się ona od daty dokonania operacji. Z wydruku dziennika wynika, iż do ksiąg jest wprowadzana tylko jedna data tj. data pod jaką operację zaksięgowano. Co jest również niezgodne z zapisem ujętym § 15 pkt 4 – Zasady księgowania dokumentów - Instrukcji stanowiącej załącznik do zarządzenia nr 15/473/10 Dyrektora MBP Tychy z dnia 29 września 2010 r. wskazującym, iż zapis księgowy zawiera: datę wystawienia dowodu księgowego, datę księgowania operacji oraz datę zapisu.

Sprawozdania Rb-N i Rb-Z

Weryfikacji poddano sprawozdania kwartalne Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji za IV kwartał 2014 r., IV kwartał 2015 r. oraz I kwartał 2016 r. W sprawozdaniach tych nie wykazano zobowiązań wymagalnych, co znalazło potwierdzenie w dokumentacji źródłowej poddanej kontroli.

Sprawdzono również zgodność danych wykazanych w sprawozdaniach kwartalnych o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych Rb-N za wyżej wskazane okresy. **W wyniku analizy danych wykazanych w sprawozdaniu Rb-N za IV kwartał 2014 r. stwierdzono, iż sprawozdanie nie jest zgodne z księgami rachunkowymi w części dotyczącej gotówki i depozytów w związku z powiększeniem ich o środki dotyczące Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych zarówno znajdujące się w kasie jak i na rachunku bankowym, co jest niezgodne** z załącznikiem 9 do rozporządzenia Ministra

Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. nr 43 poz. 247). W sprawozdaniu w pozycji gotówka wykazano wartość 7 593,14 zł tj. stan gotówki w kasie głównej w kwocie 5 568,65 zł łącznie z gotówką ZFŚS w kwocie 2 2024,49 zł. W ten sam sposób ujęto wartość depozytów w kwocie 223 809,37 tj. wartość środków na rachunku bankowym podstawowym w kwocie 178 983,11 zł łącznie z kwotą środków znajdujących się na rachunku pomocniczym ZFŚS w kwocie 44 826,26 zł.

Nieprawidłowe dane wykazano również w sprawozdaniu Rb-N za IV kwartał 2015 r. w zakresie depozytów na żądanie gdzie wykazano kwotę 389 499,33 zł. Z ksiąg rachunkowych na koncie 131-001 wynika taka kwota, jednakże na rachunek instytucji w dniu 12.11.2015 r. wpłynęła kwota 30 082,00 zł z tytułu zabezpieczenia należytego wykonania umowy zawartej z firmą ALTO- COMPUTERS. W sprawozdaniu Rb-N za I kwartał 2016 r. nadal wykazano część depozytu z tytułu zabezpieczenia należytego wykonania umowy w kwocie 9 024,84 zł (zgodnie z kontem 240-900-01). **Wpłaty z powyższego tytułu zgodnie z definicją depozytów zawartą w instrukcji sporządzania sprawozdań, stanowiącej załącznik nr 9, nie powinny być wykazywane w sprawozdaniu Rb-N. Analogicznie w ocenie kontrolujących pobrane od czytelników kaucje, nie stanowią depozytów ujmowanych w planach finansowych i stanowiących środki finansowania, dlatego nie powinny być wykazywane w sprawozdaniu Rb-N. Pobrane kaucje wynosiły odpowiednio na koniec 2014 r. - 2 820 zł, a na koniec 2015 r. i na koniec I kwartału 2016 r. – 2 490 zł.**

Ponadto w toku czynności kontrolnych, stwierdzono nieprzypisanie w księgach rachunkowych instytucji należności od czytelników z tytułu opłat wynikających z „Cennika opłat regulaminowych wypożyczalni MBP w Tychach" za: przetrzymywania, zgubienie, zniszczenie książek, oraz za upomnienia. Zaliczenie do przychodów jednostki kwot z powyższego tytułu następuje w momencie dokonania opłaty, a ewidencja prowadzona jest na koncie 760-700 *Kary za przetrzymywane zbiory biblioteczne*. Pobrane i ujęte w ewidencji księgowej opłaty w 2014 r. stanowią kwotę 68 430,09 zł, a w 2015 r. 71 485,55 zł. **Wartość należności z tego tytułu tylko dla samej biblioteki głównej (bez fili) na dzień 19.07.2016 r. wynosi zgodnie z przekazaną informacją 422 428,58 zł. Żadne należności z tego tytułu nie zostały wykazane w sprawozdaniach kwartalnych Rb-N.** Główna księgowa udzieliła informacji w tym zakresie, iż tylko z Biblioteki Głównej możliwy jest wydruk osób zalegających z opłatami, dzięki funkcjonującemu w niej systemowi komputerowemu umożliwiającemu bieżące naliczanie opłat, zgodnie z obowiązującym Regulaminem wypożyczalni oraz cennikiem opłat

regulaminowych MBP Tychy. W filiach podlegających pod Miejską Bibliotekę Publiczną w Tychach nie jest wprowadzony system komputerowy pozwalający uwidocznić zaległości w opłatach czytelników i pracownicy muszą ręcznie z kartoteki danego czytelnika wyliczać należną opłatę. Zauważa się jednak, iż w księgach rachunkowych nie przypisano nawet należności z Biblioteki Głównej.

MBP sporządza ponadto sprawozdanie z przyznanych przez jednostki podległe gminie Tychy ulg w spłacie należności pieniężnych zgodnie z uchwałą nr XLVI/929/14 Rady Miasta Tychy z dnia 30.10.2014 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad, sposobu i trybu umarzania albo odraczania lub rozkładania na raty spłaty należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawnych przypadających Gminie Miasta Tychy lub jej jednostkom podległym, warunków dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga stanowić będzie pomoc publiczną oraz wskazania organów lub osób uprawnionych do udzielenia tych ulg. Kontroli poddano sprawozdanie zbiorcze za okres 01.01.2016 r. do 30.06.2016 r. z którego wynika, iż w I półroczu 2016 r. dokonano umorzenia należności w kwocie 2 145,85 zł, rozłożono na raty należności w kwocie 1 252,12 zł. **Brak jest możliwości sprawdzenia powyższych danych z księgami rachunkowymi, gdyż dokonuje się umorzenia, rozłożenia na raty oraz odroczenia płatności należności, które nie zostały przypisane w księgach.** Weryfikacji poddano również dokumentację źródłową na podstawie której dokonano udzielenia ww. ulg w spłacie należności stwierdzając prawidłowe zastosowanie postanowień zawartych ww. uchwale.

Z przedłożonej do kontroli informacji wynika, iż należności w zakresie których podjęto czynności dochodzenia ich na drodze sądowej stanowią łącznie kwotę 72 436,99 zł (nie są to dane z ksiąg rachunkowych). W MBP wypłacane są zaliczki na pokrycie kosztów należnych komornikom sądowym, **które jeśli nie zostały rozliczone do dnia sporządzenia sprawozdania również powinny zostać ujęte w pozycji pozostałe należności sprawozdania Rb-N. Sposób księgowania wskazanych zaliczek, opisany w dalszej części protokołu, nie pozwala na prawidłową weryfikację tych należności oraz stwierdzenie czy ich niewykazanie w sprawozdaniu wynika z faktu, iż zostały rozliczone przed dniem na który sporządza się omawiane sprawozdanie.**

Sprawozdania finansowe

Kontroli poddano sprawozdania finansowe tj. bilans i rachunek zysków i strat za 2014 r. oraz 2015 r. w konfrontacji z zestawieniem obrotów i sald stanowiącym wydruk z programu komputerowego.

W zakresie kontroli bilansów sporządzonych na dzień 31.12.2014 r. i 31.12.2015 r. stwierdzono nieprawidłowość w prezentacji kwot na odpowiednich pozycjach bilansu. W pozycji B.IV.2 *Inne rozliczenia międzyokresowe* wykazano w pozycji długoterminowe odpowiednio kwoty 34 546,05 zł i 29 646,79 zł z tytułu rezerw na nagrody (saldo konta 650 *Rezerwy*) dla zarządzających. W bilansie rezerwy na świadczenia emerytalne i podobne ujmuje się w pozycji B.I.2. w podziale na długoterminowe i krótkoterminowe. Zakwalifikowanie utworzonych rezerw na nagrody dla kadry zarządzającej wypłacanej po zatwierdzeniu bilansu do zobowiązania długoterminowego nie znajduje uzasadnienia wg. definicji uor. W opinii kontrolujących należy rozważyć zasadność tworzenia takiej rezerwy mając na uwadze uregulowanie zawarte w art. 35d ust. 1 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości. Zgodnie z tymi zapisami, rezerwy tworzy się m.in. na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązania, których kwotę można w wiarygodny sposób oszacować.

W wyniku przeprowadzonej weryfikacji stwierdzono nieprawidłowe wykazania w RZiS za 2014 i 2015 r. kwot dotacji podmiotowej w pozycji D.II *Dotacje*. W przypadku, gdy otrzymana dotacja stanowi jedno z bezpośrednich źródeł finansowania podstawowej działalności operacyjnej, wówczas powinna być wykazana – w ocenie Departamentu Rachunkowości i Rewizji Finansowej – w oddzielnym wierszu w rachunku zysków i strat w grupie A przychodów, pod warunkiem, że dotacja ta nie została przyznana na sfinansowanie nabycia lub wytworzenia środków trwałych. Należy zauważyć, iż koszty podstawowej działalności operacyjnej prezentowane w grupie B rachunku zysków i strat, powinny być porównane z przychodami przeznaczonymi na jej finansowanie. Przyjęcie odmiennego sposobu prezentacji ww. dotacji mogłoby powodować powstanie ujemnego wyniku finansowego na działalności statutowej i dodatniego na działalności operacyjnej (i tak przedstawiony został RZiS w MBP). Prezentacja taka nie jest właściwa, jeśli przyjęto założenie, iż działalność statutowa instytucji kultury może być finansowana z dotacji, a nie tylko ze sprzedaży produktów i usług. Na zastosowanie rozwiązania polegającego na możliwości wyodrębnienia dotacji podmiotowej otrzymanej od organizatora na finansowanie działalności bieżącej instytucji kultury w grupie A rachunku zysków i strat, pozwalają regulacje określone w art. 50 ustawy o rachunkowości. Wynika z nich możliwość wykazywania w sprawozdaniu finansowym informacji ze szczegółowością większą niż określona w załącznikach do ustawy, jeżeli wynika to z potrzeb lub specyfiki jednostki. Należy pamiętać, iż dane określone w załącznikach do ww. ustawy stanowią zakres informacji wykazywanych w sprawozdaniu finansowym, które mogą być rozszerzane i dostosowywane do potrzeb i specyfiki działalności danej jednostki.

Wpływy z tytułu dotacji podmiotowej należy zaliczyć pod datą wpływu środków pieniężnych na rachunek bankowy jednostki do przychodów z podstawowej działalności operacyjnej, ujmując ją w księgach na odrębnym koncie analitycznym do konta 700 *Przychody z działalności podstawowej – Dotacja podmiotowa*. W jednostce wpływy z tytułu dotacji podmiotowej ujmowane są na koncie 760 *Pozostałe przychody operacyjne – Dotacja organizatora.* Ponadto w 2014 r. w RZiS **w pozycji D.III *Inne przychody operacyjne* wykazano kwotę 224 187,54 zł, a z zestawienia obrotów i sald przedłożonego do kontroli, z konta 760, wynika kwota 226 182,11 zł tj. wyższa o 1 994,57 zł. Niezgodność danych wykazanych w RZiS z danymi wynikającymi z przedłożonego do kontroli zestawienia obrotów i sald stwierdzono również w 2015 r.** W pozycji B. II *Zużycie materiałów i energii* wykazano kwotę 400 638,45 zł z ksiąg rachunkowych, z konta 401 *Zużycie materiałów i energii* wynika kwota 400 650,27 zł. W pozostałych przychodach operacyjnych RZiS wykazano kwotę 5 053 003,64 zł. W pozycji tej jak już zasygnalizowano powyżej nieprawidłowo wykazano dotacje podmiotową jednakże wartość tej pozycji RZiS znacząco odbiega od danych wynikających z zestawienia obrotów i sad. Obroty konta 760- *Pozostałe przychody operacyjne* to kwota 5 622 244,50 zł. Różnice te przedstawia poniższa tabela:

Rodzaj przychodu	Dane wykazane w RZiS	Dane z zestawienia obrotów i sald – konta 760	Różnica	Uwagi
Dotacje	4 757 907,20	5 337 870,24	579 963,04	dotacja od organizatora na działalność bieżącą, inwestycyjną, dotacja z MKiDN,
Inne przychody operacyjne	277 096,44	284 374,26	7 277,82	Darowizny, wynagrodzenie płatnika, niewykorzystane rezerwy, kary za przetrzymywane zbiory, środki z Orange, z PGNiG
Razem pozostałe przychody operacyjne	5 035 003,64	5 622 244 50	587 240,86	

Powyższe niezgodności wynikają częściowo z nieprawidłowej dekretacji na koncie . pozostałych przychodów operacyjnych (brak pomniejszenia obrotów konta o zwróconą dotację) oraz ewidencjonowania przychodów z dotacji inwestycyjnej.

Miejska Biblioteka Publiczna w Tychach otrzymuje corocznie z budżetu gminy dotację podmiotową z przeznaczeniem na dofinansowanie działalności bieżącej jednostki. Zgodnie z Zarządzeniem nr 120/23/14 Prezydenta Miasta Tychy z dnia 2 czerwca 2014 r. z późn. zm. z dnia 28.04.2015 r. w sprawie trybu przyznawania, przekazywania i rozliczania dotacji z budżetu Miasta Tychy dla samorządowych instytucji kultury, instytucje są zobowiązane do

prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej środków otrzymanych z dotacji oraz wydatków dokonywanych z tych środków w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji gospodarczych. W toku czynności kontrolnych na podstawie planu kont i zestawień obrotów i sald ustalono, iż w Bibliotece otrzymane dotacje na działalność bieżącą (dotacja podmiotowa) księgowane są na koncie 760-100-01 *Dotacje Organizatora działalność bieżąca*. Jak już wcześniej nadmieniono dotację na działalność statutową instytucji należy ujmować na koncie działalności podstawowej. **W księgach rachunkowych nie wyodrębniono jednak wydatków dokonywanych z tych środków w sposób umożliwiający identyfikację poszczególnych operacji gospodarczych, do czego zobligowało instytucję ww. zarządzenie. Mając na uwadze, iż dotacje podlegają szczególnym zasadom rozliczania m.in. podlegają rozliczeniu kasowemu tym bardziej brak odrębnej ewidencji wydatków ponoszonych z dotacji uniemożliwił kontrolującym ustalenie prawidłowości wydatkowania dotacji podmiotowej.** Również na podstawie dokumentów źródłowych nie było możliwości ustalenia, które wydatki zrealizowano z dotacji podmiotowej tj. tylko na odwrocie niektórych dokumentów odnotowywano, iż wydatek ma być poniesiony z dotacji z MKiDN czy z przychodów własnych.

Instytucja na koniec każdego roku budżetowego w kontrolowanym okresie sporządzała sprawozdania z wykorzystania otrzymanych dotacji podmiotowych. Pomimo prowadzenia dokumentacji rachunkowej uniemożliwiającej dokonanie weryfikacji wydatków poniesionych z dotacji podmiotowej podjęto próbę porównania niektórych pozycji sprawozdania z wykorzystanych dotacji podmiotowych z kosztami wykazanych w księgach z uwzględnieniem kont rozrachunkowych, mając na uwadze informacje udzielone podczas kontroli dotyczące kategorii wydatków finansowanych z owej dotacji. Przykładowe rozbieżności przedstawiono poniżej:

Nazwa zadania	Dotacja podmiotowa wykorzystana w 2014 r.			Dotacja podmiotowa wykorzystana w 2015 r.		
	Dane ze sprawozdania	Dane z ksiąg	Różnica	Dane ze sprawozdania	Dane z ksiąg	Różnica
Dotacja podmiotowa na bieżące utrzymanie jednostki	4 277 644,16	4 277 644,16	0,00	4 462 301,00	4 454214,73	8 086,27
Wynagrodzenia osobowe pracowników wraz z pochodnymi	3 099 206,92	3 099 206,92	0,00	3 199 082,00	3 220 962,46	21 880,46
Wynagrodzenia bezosobowe wraz z pochodnymi	0,00	300,00	300,00	1 300,00	5 032,00	3 732,00
Świadczenia na rzecz pracowników	39 593,50	39 815,50	222,00	45 686,00	46 338,72	652,72

Zbiory biblioteczne	200 000,00	Księgi rachunkowe jak również dokumenty źródłowe nie wskazują na tą kwotę	W 2015 r. nie wyodrębniono tej pozycji w sprawozdaniu

Sprawozdanie z wykorzystania dotacji za 2015 r. zostało złożone w dniu 17.02.2016 r. tj. z uchybieniem terminu obowiązującego do dnia 31 stycznia. Zgodnie z ww. zarządzeniem sprawozdanie ma przedstawić wykorzystanie otrzymanej dotacji podmiotowej za dany rok na podstawie faktycznie poniesionych w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia roku budżetowego wydatków (wykonanie kasowe) oraz prawidłowo sporządzonych ksiąg rachunkowych.

Instytucja sporządza również sprawozdanie z wykonania planu finansowego. Z przedłożonych do kontroli sprawozdań wynikają następujące przychody i koszty działalności:

Rok	2014		2015	
Rodzaj przychodu, kosztu	Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie
Dotacja podmiotowa z budżetu miasta	4 320 000	4 320 500	4 987 740	4 940 052
Dotacja Biblioteki Narodowej	70 500	70 500	83 297	83 297
Przychody własne	248 100	247 965,26	305 173	302 732,99
Przychody ogółem:	4 638 600	4 638 465,26	5 376 210	5 326 081,99
Wynagrodzenie z pochodnymi	3 132 900	3 099 506,92	3 291 450	3 212 777,03
Świadczenia na rzecz pracowników	130 400	128 934,50	137 290	134 016,08
Zużycie materiałów i energii	34 100	319 239,79	Nie wyodrębniono w sprawozdaniu	Nie wyodrębniono w sprawozdaniu
Usługi obce	596 200	545 989,81	Nie wyodrębniono w sprawozdaniu	Nie wyodrębniono w sprawozdaniu
Podatki i opłaty	24 600	23 902	Nie wyodrębniono w sprawozdaniu	Nie wyodrębniono w sprawozdaniu
Pozostałe koszty rodzajowe	5 000	4 521,55	1 452 440	1 218 432,93
Amortyzacja zbiorów bibliotecznych (zakup książek i darowizny zbiorów)	388 800	388 681,44	483 230	483 307,10
Amortyzacja środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych	13 600	13 604,60	10 700	6 503,16
Pozostałe koszty operacyjne	1 000	652,50	1 100	667,50
Koszty działalności ogółem:	4 638 600	4 525 033,11	5 376 210	5 055 703,80

W wyniku weryfikacji danych wykazanych w zestawieniu obrotów i sald w konfrontacji z danymi wykazanymi zarówno w sprawozdaniu z wykonania planu finansowego za 2014 r. jak i 2015 r. stwierdzono niezgodność danych. Przykładowe rozbieżności przedstawia poniższa tabela:

Nazwa zadania	2014 r.			2015 r.		
	Dane ze sprawozdania	Dane z ksiąg	Różnica	Dane ze sprawozdania	Dane z ksiąg	Różnica
Przychody ogółem	4 638 465,26	4 599 583,74	38 881,52 - 42 355,84 - 3 474,32	5 326 081,99	5 324 505,57	- 1 576,42
Koszty ogółem	4 525 033,11	4 564 035,33	39 002,22	5 055 703,80	4 996 280,98	59 422,82
Należności	1 583,12	1 931,77	348,65	3 061,48	3 169,43	107,95
Zobowiązania	2 295,83	50 459,67	48 163,84	1 175,08	306 539,15	305 364,07
Amortyzacja środków trwałych i wartości niematerialnie i prawnych	13 604,60	22 336,68	8 732,08	6 503,16	43 222,03	36 718,87

W toku czynności kontrolnych, stwierdzono brak w instytucji procedur opisujących sposób postępowania dotyczący wydatków ponoszonych na cele strukturalne. Stosownie do przepisów, zawartych w § 3 załącznika do rozporządzenia Ministra Finansów z 16.01.2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2014 r. poz. 119) tj. Instrukcję sporządzania sprawozdań Rb-WSa i Rb-WSb o wydatkach strukturalnych, w celu wyodrębnienia wydatków strukturalnych z ogółu wydatków poniesionych w danym okresie sprawozdawczym, jednostka powinna prowadzić dodatkową ewidencję wydatków strukturalnych. **W kontrolowanej instytucji nie dokonuje się wyodrębnienia wydatków strukturalnych zarówno w księgach rachunkowych jak i w inny możliwy sposób np. ręcznie bądź w programie komputerowym w formie tabeli lub umieszczenie dodatkowego opisu, czy opieczętowania faktury, która stanowi wydatek strukturalny.** Brak w jednostce wskazanej ewidencji uniemożliwia ustalenie wysokości wydatków poniesionych na cele strukturalne w kontrolowanych okresach. **Główna księgowa biblioteki pomimo prośby ze strony kontrolujących w trakcie kontroli nie udzieliła odpowiedzi na temat kwot wydatków ujętych w przedstawionych sprawozdaniach Rb-WSa za 2014 i 2015 rok.** Roczne sprawozdanie o wydatkach strukturalnych poniesionych przez jednostki samorządu terytorialnego w roku 2014 r. zostało sporządzone na kwotę 13 314 zł, zakwalifikowaną do kodu 60 *Inne wsparcie dla poprawy usług w zakresie kultury* i złożone do Urzędu Miasta w Tychach **w dniu 10.04.2015 r., co oznacza niedotrzymanie terminu złożenia sprawozdania przypadającego na dzień 31.03.2015 r.** (§ 4 pkt 3 ww. Instrukcji). Natomiast sprawozdanie za 2015 r. złożono do jednostki nadrzędnej w dniu 31.03.2016 r., zachowując termin, sporządzone zostało na kwotę 50 170,38 zł, kwalifikując wydatek w pełnej kwocie również do kodu 60. Następnie do sprawozdania Rb-WSa za 2015 r. została sporządzona korekta sprawozdania Rb-WSa, na której brakuje daty potwierdzającej złożenie

jej do jednostki. W korekcie wskazano kwotę wydatków strukturalnych o wartości 551 140,77 zł, co oznacza, iż zwiększono wcześniej wykazaną kwotę o 499 970,39 zł umieszczając ten wydatek w kodzie nr 61 *Zintegrowane projekty na rzecz rewitalizacji obszarów miejskich i wiejskich*. Ponieważ kontrola nie uzyskała informacji na temat wykazanych w sprawozdaniach wydatków zaklasyfikowanych do kodu 60 wskazuje się jedynie, iż ujmuje się w nim m.in. wydatki ponoszone na organizację imprez kulturalnych o znaczeniu lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym, natomiast nie powinny zostać w nim ujęte wydatki ponoszone na organizowane przez jednostkę imprezy cykliczne, np. Lato w bibliotece jedno z kilku organizowanych w MBP Tychy co roku, chyba że stanowią one nową lub poszerzoną ofertę. Z zestawienia obrotów i sald wynika, iż konto 401-112 *Zużycie materiałów i energii – Formy popularyzacji czytelnictwa* w 2014 r. wykazuje koszt w kwocie 6 587,46 zł, a w 2015 r. jest to kwota 18 919,74 zł, dodatkowo konto 402-204 *Usługi – Formy popularyzacji czytelnictwa* wykazuje koszt w 2014 r. w kwocie 426,46 zł, natomiast w 2015 r. w kwocie 16 677,61 zł.

Z ustaleń kontroli wynika, iż w sprawozdaniach Rb-WSa za kontrolowane okresy nie zostały ujęte wszystkie wydatki ponoszone na cele strukturalne. Z dokumentów źródłowych wynika, iż jednostka poniosła wydatki w celu podniesienie kompetencji swoich pracowników poprzez szkolenia generalne i specjalistyczne oraz koszty delegacji w związku z udziałem pracowników w szkoleniach. Poniesione w tym zakresie wydatki powinny zostać wykazane w sprawozdaniu Rb-WSa w kodzie 81 *Rozwiązania na rzecz podniesienia jakości opracowania, monitorowania, ewaluacji polityk i programów na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, wzmocnienie zdolności w zakresie realizacji polityk i programów*. Z zestawienia obrotów i sald za 2014 r. z konta 405-302 *Szkolenia Komputerowe* oraz konta 405-303 *Szkolenia merytoryczne* wynika, iż kwota poniesiona na te szkolenia wyniosła 18 716 zł, a w 2015 r. wyniosła 27 245 zł. Natomiast saldo konta 405-701 *Świadczenia na rzecz pracowników – Delegacja* wskazuje, iż wydatki poniesione z tego tytułu wynosiły odpowiednio w 2014 r. w kwocie 1 322,80 zł, a w 2015 r. w kwocie 1 027,66 zł. Z dokumentów źródłowych np. faktury nr FV/46/10/2014 z dnia 22.10.2014 r. na kwotę 8 000 zł, faktury nr 7/12/2014 z dnia 16.12.2014 r. na kwotę 2 500 zł, faktury nr 2087/12/2014 z dnia 01.12.2014 r. na kwotę 1 797 zł oraz nr 10/12/2015 na kwotę 14 000 zł z dnia 18.12.2015 r., nie wynika aby w jednostce uznano je, jak należało, za wydatek strukturalny, tym samym nie ujęto ich w sprawozdaniach. W sprawozdaniu nie ujęto również wspomnianych kosztów podróży służbowych w celu odbycia szkolenia m.in. delegacji na szkolenie nr 53/2014 z 18.12.2014 r. w kwocie 8 zł.

Zakupiono również dostęp do platformy IBUK.LIBRA tj. platformy książek elektronicznych, umożliwiający mieszkańcom korzystanie z ponad 1 800 publikacji on-line na komputery, tablety, smartfony, za 4 000 zł, co wynika z faktury FA/08/019/2014/4237 z dnia 12.08.2014r. Wydatki te prawidłowo należało wykazać w sprawozdaniu w kodzie 59, jako wydatki ponoszone na wyposażenie istniejących i nowych obiektów publicznej infrastruktury kulturalnej, przedsięwzięcia związane z zaangażowaniem nowoczesnych technik przekazu i ekspozycji, umożliwiające interaktywną prezentację oferty kulturalnej. Do wydatków strukturalnych biblioteki zalicza się również wydatki poniesione m.in. na: podpis elektroniczny - kod 10, budowę strony internetowej - kod 11, modernizację (rozbudowę) sieci internetowej o sieć bezprzewodową - kod 11, zakup urządzeń energooszczędnych - kod 47, usuwanie barier architektonicznych - kod 58, budowę, modernizację, remont oraz wyposażenie obiektów publicznej infrastruktury kultury (w tym świetlic) przyczyniającej się do aktywnego udziału społeczeństwa w kulturze, roboty budowlane i modernizację infrastruktury technicznej i sanitarnej w obiektach instytucji kultury, zakup i remont trwałego wyposażenia do prowadzenia działalności kulturalnej, zakup wyposażenia wpływającego na unowocześnienie obiektów kulturalnych będących celem projektu - kod 59.
Kontrolujące z udostępnionych danych nie miały możliwości rzetelnego odniesienia się do przedstawionych sprawozdań z poniesionych wydatków strukturalnych w kontrolowanych latach, jednakże stwierdza się, iż brak prowadzenia ewidencji tych wydatków oraz **wyrywkowa ocena niektórych dokumentów księgowych w kontekście wydatku strukturalnego pozwala na stwierdzenie, iż dane w sprawozdaniach Rb-WSa są nierzetelne.**

4.2. Celowość i gospodarność dysponowania środkami budżetowymi oraz prawidłowość ujmowania ich w księgach rachunkowych.

W toku czynności kontrolnych wyrywkowej weryfikacji poddano ujmowanie dokumentów źródłowych w księgach rachunkowych za lata 2014, 2015 oraz w I kwartale 2016 r. Stwierdzono szereg **nieprawidłowości dotyczących sposobu dokumentowania operacji gospodarczych, sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych i ewidencjonowania źródłowych dowodów księgowych.** W § 9 Instrukcji emisji, obiegu, kontroli i archiwizacji dokumentów finansowo – księgowych (załącznik do Zarządzenia nr 15/473/10 Dyrektora MBP Tychy z dnia 29 września 2010 r.) uregulowano, iż dokumenty zewnętrzne obce wpływające do Biblioteki trafiają do Działu Administracyjno Gospodarczego, gdzie dokument taki zostaje opatrzony stemplem wpływu oraz pieczątką z miejscem na wpis informacji

o kontroli merytorycznej, formalnej i rachunkowej. W toku czynności kontrolnych stwierdzono, iż **na fakturach nie zamieszczano daty ich wpływu do instytucji**.

Zgodnie z uor zapisów na określonym koncie księgi głównej dokonuje się w kolejności chronologicznej (art. 15 pkt 2), a Dziennik zawiera chronologiczne ujęcie zdarzeń, jakie nastąpiły w danym okresie sprawozdawczym (art. 14 pkt 1), istotna zatem jest kolejność zaistnienia zdarzeń ekonomicznych. W jednostce określono w § 15 pkt 5 Instrukcji, że za datę księgowania przyjmuje się datę wystawienia dokumentu lub datę późniejszą (kolejną) – w sytuacji, gdy dokument wpłynął do Działu Finansowo-Księgowego (GFK) po zaksięgowaniu w programie innych dokumentów po tej dacie. Weryfikacja prawidłowości przestrzegania powyższego zapisu nie jest możliwa, gdyż na dokumentach księgowych brak jest oznaczenia daty wpływu do Działu Finansowo-Księgowego. **Dokumenty natomiast wprowadzane były na ostatni dzień miesiąca np. faktury za styczeń i październik 2014 r. oraz faktury za cały rok 2015 jak również wyciągi bankowe za styczeń i grudzień 2015 r.**, **co narusza ww. przepisy uor i Instrukcji.**

Ustawa o rachunkowości wskazuje, iż w księgach rachunkowych jednostki należy ująć wszystkie osiągnięte, przypadające na jej rzecz przychody i obciążające ją koszty związane z tymi przychodami dotyczące danego roku obrotowego, niezależnie od terminu ich zapłaty (art. 6 ust. 1 uor – zasada memoriału) oraz, że dla zapewnienia współmierności przychodów i związanych z nimi kosztów do aktywów lub pasywów danego okresu sprawozdawczego zaliczane będą koszty lub przychody dotyczące przyszłych okresów oraz przypadające na ten okres sprawozdawczy koszty, które jeszcze nie zostały poniesione (art. 6 ust. 2 uor – zasada współmierności przychodów i kosztów). W polityce rachunkowości obowiązującej w instytucji określono miesiąc jako najkrótszy okres sprawozdawczy. Tymczasem przykładowo faktu ryza monitoring:

- nr FA/14/05329 z dnia 01.10.2014 r. na kwotę 479,70 zł:, w której data sprzedaży została opisana jako wrzesień 2014 r. została ujęta w październiku 2014 r.,
- nr FA/14/06566 z dnia 01.12.2014 r. na kwotę 479,70 zł, z datą sprzedaży listopad 2014, została ujęta w księgach z dniem 01.12.2014 r.,
- w kwocie 479,70 zł (5595) z dnia 1.10.2015 r. za wrzesień przypisana została do października 2015 r.

Opis operacji gospodarczych wprowadzanych do systemu nie odpowiadał treści wynikającej z dokumentów źródłowych (wyciągów bankowych i faktur). We wszystkich przypadkach opis operacji polegającej na zapłacie za fakturę nie zawierał rodzaju i numeru identyfikacyjnego dowodu źródłowego, a treść operacji w momencie księgowania wyciągu bankowego zawsze opisana była jako kolejny nr wyciągu (np. WB 2). Powyższe narusza

art. 23 ust 2 pkt 2 i 3 uor stanowiącego, iż zapis księgowy zawiera zrozumiały tekst, skrót lub kod opisu operacji, z tym że należy posiadać pisemne objaśnienia treści skrótów lub kodów.

Kontrola dokumentów księgowych wykazała nieprzestrzeganie w art. 21 ust. 1. uor dotyczącego umieszczania na dokumencie stwierdzenia sprawdzenia i zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca oraz sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych (dekretacja) oraz podpisu osoby odpowiedzialnej za te wskazania. W § 15 pkt 2 ww. Instrukcji określono, iż każdy dowód księgowy podlega dekretacji, która m.in. polega na określeniu sposobu jego ewidencji w urządzeniach księgowych (numer konta syntetycznego, wskazanie stron Wn i Ma) oraz określeniu miesiąca w którym dokument ma być zaksięgowany, a czynności te wykonuje główny księgowy składając podpis i datę dokonania dekretacji. **Na wszystkich fakturach przedłożonych do kontroli brak jest wskazania numerów kont księgowych stron Wn i Ma oraz miesiąca do którego dokument należy zaewidencjonować, brak również daty dokonania dekretacji**. Na przedłożonych do kontroli wyciągach bankowych WB nr 38, 40, 46, 76 oraz 134 za 2014 r. oraz WB nr 41, 85, 93, 111, 123, 122, 132 za 2015 r. również nie dokonano dekretacji wymaganej wskazanymi przepisami. Ponadto na fakturze nr 15/12/14/PR z dnia 22.12.2014 r. na kwotę 1 845 zł i fakturze z dnia 14.12.2015 r. (5836) na kwotę 711,04 zł poza brakiem dekretacji stwierdzono brak daty przeprowadzenia obowiązkowej kontroli merytorycznej i formalno – rachunkowej.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono, iż **dokumenty PK *Polecenia księgowania*, na podstawie których księgowa dokonuje zapisów w księgach rachunkowych nie spełniają wymogów art. 21 ustawy o rachunkowości.** Przykładowo nie posiadają daty wystawienia dokumentu oraz podpisu osoby je sporządzającej, zatwierdzającej oraz księgującej (np. PK 04/12/2014 z dnia 31.12.2014r.), a zapisy oraz skreślenia dokonywane są ołówkiem (np. PK nr 03/01/2014 z dnia 31.01.2014 r.) co uchybia art. 22 uor.

W Bibliotece za dowód księgowy, będący podstawą zapisu w księgach uważa się m.in. zestawienie dowodów księgowych sporządzane w celu dokonania w księgach rachunkowych księgowania zbiorczym zapisem operacji gospodarczych o jakimkolwiek charakterze, co wynika z § 6 pkt 1b Instrukcji emisji, obiegu i archiwizacji dokumentów, w której również w § 8 pkt 1a zapisano, iż dla każdego rodzaju dowodów księgowych nadaje się odrębną numerację chronologiczną od początku do końca roku obrotowego. **Niezgodnie z powyższym oraz zapisami uor wystawiano w MBP dokumenty zbiorcze.** Dowód księgowy powinien zawierać określenie rodzaju dowodu i jego numeru identyfikacyjnego, natomiast treść dokumentu zbiorczego w instytucji brzmi przykładowo: „Rachunek zbiorczy

za III kwartał 2015 r.", „Rachunek zbiorczy za maj 2016 r." bez nadania numeru. Ponadto nie wszystkie dokumenty zbiorcze są opatrzone datą sporządzenia dokumentu, przykładowo „Rachunek zbiorczy za IV kwartał 2015 r. oraz styczeń i luty 2016 r.". Na wszystkich dokumentach zbiorczych brak jest wskazania daty operacji, podpisu osoby je sporządzającej. Na omawianych dokumentach widnieje jedynie pieczątka MBP Tychy, oraz opis operacji jakiej dotyczą (wykazane są jedynie numery kolejnych faktur ujętych w dokumencie wraz z kwotą).

Podczas kontroli ustalono, iż w jednostce zdarzały się sytuacje dokonania **podwójnej zapłaty za zakupy**. Powyższe dotyczyło faktur otrzymanych od Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich za zakup zbiorów bibliotecznych. W dniu 08.08.2014 r, dokonano przedpłaty zgodnie z zamówieniem na zakup zbiorów w kwocie 182 zł (WB nr 123 z 08.08.2014 r.), następnie w dniu 21.08.2014 r. dokonano ponownej zapłaty (WB nr 129 z 21.08.2014 r.) dot. faktury nr 0670/K/14 z dnia 08.08.2014 r. w kwocie 182 zł, która została błędnie wystawiona do zapłaty bez adnotacji o dokonanej już zapłacie. Zwrot podwójnie opłaconej faktury nastąpił w dniu 15.09.2014 r. (WB nr 143 za okres od 13.09.2014 r. do dnia 15.09.2014 r.). Jak wynika z przedstawionego wydruku „Pozycje PK niepodpięte do transakcji" dot. konta kontrahenta nr 202-00032 tj. Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich również w dniu 03.01.2014 r. dokonano przedpłaty w kwocie 252 zł za zakup zbiorów bibliotecznych (WB/01/002/2014/3558), a następnie w dniu 20.01.2014 r. dokonano kolejnej płatności w tej samej kwocie (WB/01/010/2014/3566). Zwrot podwójnej płatności w kwocie 252 zł zaksięgowano w dniu 13.02.2014 r (WB/02/009/2014/3648). Również w 2015 r. podwójnie uregulowano zobowiązanie wobec ww. kontrahenta wynikające z faktury (5524) na kwotę 174 zł. Zgodnie z wyciągami bankowymi zapłaty dokonano 25.09.2015 r. i 1.10.2015 r., zwrot błędnej zapłaty nastąpił 28.12.2015 r. Podobnie dwukrotnie zapłacono za fakturę (5239) na kwotę 476,50 zł wystawioną przez FPUH KLIM tj. w dniu 18.06.2015 r. oraz w dniu 26.06.2015 r. Saldo na koniec 2015 r. nadal wykazywało należność 476,50 zł, pomimo, iż przez pół roku z kontrahentem zawarto jeszcze pięć transakcji.

Powyższe wskazuje na brak prawidłowej weryfikacji zobowiązań i należności przed dokonaniem płatności.

Weryfikacja dokumentów źródłowych wykazała, **iż w dwóch przypadkach dokonano płatności po terminie wymagalności**, co dotyczyło:

- faktury nr 429/14 z dnia 08.08.2014 r. wystawionej przez PSM Stella opiewającej na kwotę brutto 1 570,69 zł z terminem płatności do 20-stego każdego miesiąca. Płatności dokonano w dniu 20.08.2014 r. w kwocie 1 191,97 zł tj. kwocie netto wynikającej z faktury, następnie w dniu 12.09.2014 r. (WB nr 142) po terminie płatności dokonano dopłaty w kwocie

104,57 zł. Powyższe dokumentuje brak prawidłowej weryfikacji zobowiązań w trakcie księgowania wyciągów bankowych.

- faktury z dnia 9.10.2015 ujętej w ewidencji księgowej pod nr 5627 na kwotę 434,68 zł z terminem płatności 2.11.2015 r. Na fakturze nie odnotowano daty wpływu do jednostki. Płatności dokonano 3.11.2015 r. podczas gdy dokument sprawdzono pod względem merytorycznym w dniu 29.10.2015 r.

Kontrola wykazała, że Biblioteka nie wystawiła noty korygującej dotyczącej błędnie wpisanego adresu nabywcy na fakturach nr FKA08057099/012/14 z dnia 09.12.2014 r. oraz faktury korygującej nr KKA080057099/001/14 z dnia 09.12.2014 r. do faktury nr FKA08057099/011/14, otrzymanych od firmy Orange Polska S.A, na których widnieje błędny adres nabywcy tj. ul. Konfederatów Barskich 7 zamiast prawidłowego adresu tj. Kard. S. Wyszyńskiego 27.

W zakresie właściwego ujmowania operacji gospodarczych na kont księgowych oraz stosowanie prawidłowych zasad księgowania stwierdzono poniższe nieprawidłowości:

- na koncie kosztów 405 *Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia rzeczowe na rzecz pracowników* ewidencjonowano również koszty ponoszone na zakup środków czystości dla całej sieci MBP Tychy. Zdaniem kontrolujących ujmowanie na koncie 405 zakupów takich jak: zamiatacz plastikowy, kij plastikowy, papier toaletowy, ręczniki papierowe (faktura nr 766/2014 z dnia 15.10.2014 r. na kwotę 339,41 zł), płyn do naczyń Ludwik, mleczko CIF, płyn Domestos i Clin, mop (faktura nr A 03039/10/2014 z dnia 23.10.2014 r. na kwotę 1 132,42 zł), aerozol Brise, proszek Bryza, Vanish, szufelka, zmiotka, szczotka do WC (faktura nr A 03491/12/2014 z dnia 23.12.2014 r.), ręczników papierowych (faktura z dnia 19.11.2015 r.), Clin, Pronto (faktura z dnia 14.12.2015 r.), **zniekształca obraz kosztów faktycznie poniesionych na rzecz pracowników, które wykazywane są w sprawozdaniu z wykonania planu finansowego za dany rok.** Nie są to środki wydawane pracownikom do osobistego wykorzystania, natomiast służą utrzymaniu czystości na terenie zakładu pracy bądź stanowią wyposażenie pomieszczeń sanitarnych zakładu. Prawidłowo należało ująć wymienione koszty na koncie 401 *Zużycie materiałów i energii*.
- w jednostce prawidłowo, zgodnie z przyjętym planem kont, ujmuje się obowiązkowe wpłaty na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na koncie kosztów 403 *Podatki i opłaty,* **nieprawidłowym natomiast jest ujęcie ich na koncie 240 *Rozliczenia* zamiast na koncie 229 *Pozostałe rozrachunki publiczno – prawne,***
- **weryfikacja dokumentów w kilku przypadkach wykazała zakwalifikowanie kosztów transportu lub przesyłki wynikających z faktury do kosztów zakupu, tj. ujęcie na**

koncie 401 *Zużycie materiałów i energii*, a nie jak należało na koncie 402 *Zakup usług pozostałych.* Powyższe dotyczyło:

- faktury nr 8126329 z dnia 11.12.2014 r. za zakup antybakteryjnego mydła w płynie w kwocie 248,46 zł gdzie koszty transportu wynosiły 20 zł,
- faktury 50/12/2014 z dnia 18.12.2014 r. za zakup wózka transportowego w kwocie 120,01 zł, w tym kwota 22 zł stanowiła koszt przesyłki ,
- faktury nr FN-200000/2014/12/00318 z dnia 10.12.2014 r. w kwocie 1 459,90 zł, za zakup 5 sztuk czytników Motorola, przy czym koszty usługi transportowej wynosiły 14,90 zł,
- faktury z dnia 6.11.2015 r. (5763) na kwotę 1 057,80 zł za zakup dwóch wózków platformowych w tym koszty przesyłki 73,80 zł,
- faktury z dnia 2.12.2015 r. na kwotę 3 564,54 na zakup 3 wózków serwisowych (5810), tym koszty przesyłki stanowiły 114,39 zł,
- faktury z dnia 24.12.2015 r. (5867) na kwotę 4 867,73 zł za zakup 3 sztuk szafek schowkowych o cenie jednostkowej 1 491,38 zł i kosztach transportu 393,60 zł.

Zauważa się, że w jednostce stosowany sposób powiększania wartości zakupionych pozostałych środków trwałych (stanowiących wyposażenie), o wartości poniżej 3 500 zł, o koszty dostawy jest nieprawidłowy i niezgodny z obowiązującą Instrukcją dotyczącą zasad wyceny aktywów i pasywów (załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 1/459/10 Dyrektora MBP Tychy z dnia 3 lutego 2010r.). W pkt 4 wskazanej Instrukcji ujęto zapis, iż „**środki trwałe** i wartości niematerialne i prawne wycenia się według cen nabycia, gdzie za cenę nabycia uważa się cenę zakupu powiększoną o koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika aktywu do stanu zdatnego do używania, a wartość początkową stanowiącą cenę nabycia środka trwałego powiększają koszty jego ulepszenia, w tym także wydatki na nabycie części składowych lub peryferyjnych, jeżeli ich jednostkowa cena przekracza wysokość określoną ustawą podatkową (w 2007 r. – 3 500 zł)”. Powyższe dotyczyło m.in. faktury nr 087/12/2014 z dnia 15.12.2014 r. od EVK Sp. z o.o, za zakup zestawu komputerowego w kwocie 3 161,60 zł, gdzie kwota 62 zł stanowiła koszt dostawy oraz faktury nr CZ/2014/12/15670 z dnia 11.12.2014 r. opiewającą na kwotę 2 959 zł za zakup 1 szt. notebooka, gdzie kwota 20 zł stanowiła usługę wysyłki. W obu przypadkach zakup zaliczono do środków trwałych na koncie 011 i w całości zamortyzowano zaliczając do kosztów 400 *Amortyzacja* nie wyodrębniając kosztów transportu.

- weryfikacja sposobu ewidencjonowania wyciągu bankowego wykazała **brak stosowania wymaganej uor zasady podwójnego zapisu,** niezgodnie z art. 15 pkt 1 wskazującym, iż na kontach księgi głównej obowiązuje ujęcie zarejestrowanych uprzednio

lub równocześnie w dzienniku zdarzeń, zgodnie z zasadą podwójnego zapisu. Zasada ta odzwierciedla fakt, że każda operacja gospodarcza wywołuje dwie równoczesne, równe co do wartości zmiany w stanie składników aktywów i pasywów lub kategorii wynikowych, tj. kosztów, przychodów, zysków, strat. Polega ona na tym, że każda operacja gospodarcza jest księgowana na co najmniej dwóch kontach, po przeciwnych stronach tych kont, w takiej samej kwocie zgodnie z dowodem na podstawie którego jest księgowana. W Bibliotece błędnym jednostronnym zapisem ujmuje się m.in. operacje gospodarcze w postaci uznania rachunku bankowego z tytułu zwrotu opłat sądowych, czy też zwrotu zaliczek od komorników sądowych. Operacje te ewidencjonowane są zapisem strona Wn konta 131 *Rachunek bankowy* oraz (kwotą ze znakiem minus) również po stronie Wn konta 406 odpowiednio *Opłaty sądowe – pozew czytelnika lub Pozostałe koszty – Opłaty komornicze.* Powyższe dotyczyło m.in. zwrotu opłat sądowych z Sądu Rejonowego w Tychach na kwotę 74 zł (WB nr 184 w 2014 r.) i na kwotę 22,50 zł (WB nr 146 z 2014 r.) oraz przykładowo zwrotu zaliczki od komornika sądowego w kwocie 223,07 zł (WB nr 144 z 2014 r.). Również obciążenie rachunku bankowego wynikającego ze zwrotu czytelnikowi nienależnych rat za przetrzymywanie książek ujmuje się jednostronnym zapisem księgowym tj. po stronie Ma konta 131 *Rachunek Bankowy* oraz po stronie Ma konta 760 *Kary za przetrzymywane zbiory* kwotą ze znakiem minus. Co przykładowo dotyczyło zwrotu nienależnej raty czytelnikowi w kwocie 51 zł (WB 123 z 2014 r.) oraz kwoty 104 zł (WB nr 110 z 2014 r.).

Z dokumentu „Pozycje PK nie podpięte do transakcji" za 2014 r. dla konta 202-000032, tj. Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich wynika, iż w jednostce dokonano zapłaty w kwocie 182 zł (kwota 67 zł i 115 zł WB/10/008/2014/4404 z dnia 15.10.2014 r.), a następnie w dniu 20.11.2014 r. na rachunek jednostki wpłynął zwrot w kwocie 182 zł, opisany jako „zapłata za podwójnie opłaconą fakturę 822/K/14512014112009340 62". Uznanie rachunku w księgach zostało zaewidencjonowane jednostronnym zapisem po stronie Wn konta 131 w kwocie 182 zł oraz również po stronie Wn konta kontrahenta 202 kwotą 182 zł ze znakiem minus. Z obrotów na przedstawionym dokumencie nie wynika, aby w jednostce faktura dotycząca tych płatności została zaewidencjonowana oraz aby dokonano podwójnej płatności. Kontrola zwróciła się z prośbą o wyjaśnienie powyższej sytuacji, niestety nie uzyskano odpowiedzi.

Jednostronne księgowanie stwierdzono również w 2015 r. przykładowo:

- kwota 15 zł dot. opłaty sądowej – pozew, która wpłynęła na konto instytucji w wyciągu bankowym nr 18/2015 została zadekretowana po stronie Wn 131 i Wn konta 406 (ze znakiem minus),

- kwota 22,50 zł dot. opłaty sądowej – pozew, która wpłynęła na konto instytucji w wyciągu bankowym nr 22/2015 została zadekretowana po stronie Wn 131 i Wn konta 406 (ze znakiem minus),
- kwota 22,50 zł dot. opłaty sądowej – windykacja, która wpłynęła na konto instytucji w wyciągu nr 43/2015 została zadekretowana po stronie Wn 131 i Wn konta 730 (ze znakiem minus),
- kwota 50,00 zł dot. opłaty sądowej - windykacja która wpłynęła na konto instytucji w wyciągu nr 43/2015 została zadekretowana po stronie Wn 131 i Wn konta 730 (ze znakiem minus).

- **stwierdzono niezgodność na dokumencie źródłowym opisu dotyczącego sposobu ujęcia w księgach (dekret) z ostatecznym zaewidencjonowaniem operacji gospodarczej**. Na wyciągu bankowym WB nr 91 z dnia 13.06.2014 r. zadekretowano operację dotyczącą zwrotu opłaty sądowej na kontach: Wn 131 i Ma 403 w kwocie 22,50 zł, a w księgach tę operację ujęto zapisem opisanym w poprzednim punkcie tj. strona Wn konta 131 w kwocie 22,50 zł oraz strona Wn konta 406 kwotą na minus 22,50 zł.
- **stwierdzono brak konsekwentnego ujmowania w koszty opłat skarbowych od udzielenia pełnomocnictwa,** które ewidencjonowane są na koncie 403 *Podatki i opłaty Windykacja* (np. kwota 17 zł w WB nr 76 z dnia 21.11.2014 r.) albo na koncie 406 *Opłaty skarbowe pełnomocnictwa windykacja sąd* (np. kwota 17 zł WB nr 178 z dnia 11.07.2014 r.),
- **pominięcie konta rozrachunkowego zespołu 2 *Rozrachunki i roszczenia* w momencie ujęcia w koszty oraz zapłaty kwot wynikających z otrzymanych wezwań od komorników sądowych** tytułem uiszczenia zaliczek na pokrycie kosztów np. poszukiwania majątku dłużnika, doręczenia korespondencji stronom itp. W jednostce przyjęto zasadę ewidencjonowania tych operacji w momencie zapłaty na wezwanie zapisem po stronie Wn konta 406 *Pozostałe koszty – Opłaty komornicze* oraz po stronie Ma konta 131 *Rachunek bieżący*, natomiast w momencie zwrotu zaliczki od komornika zapisem po stronie Wn konta 131 *Rachunek bieżący* oraz po stronie Wn konta 760 *Kary za przetrzymywane zbiory po wyroku sądowym*. **Powyższe skutkuje brakiem pełnej i właściwej kontroli stanu rozrachunków w roku bieżącym i w latach następnych oraz wiąże się z brakiem możliwości sprawdzenia prawidłowości sporządzenia sprawozdania Rb-N w tym zakresie.**
- w MBP w zespole kont 8 w okresie objętym kontrola do nadal funkcjonują następujące fundusze: Fundusz Instytucji Kultury - konto 800 i Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych – konto 851. Zmieniony art. 29 ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej zobowiązuje instytucje kultury do utworzenia: funduszu instytucji

kultury i funduszu rezerwowego. Fundusz instytucji kultury odzwierciedla wartość mienia wydzielonego dla instytucji kultury w momencie jej utworzenia i ulega zwiększeniu o wartość niepodlegających amortyzacji aktywów trwałych sfinansowanych z dotacji lub otrzymanych nieodpłatnie oraz zmniejszeniu o wartość niepokrytej straty netto, o której mowa w ust. 3. Fundusz rezerwowy tworzy się z zysku netto za poprzedni rok obrotowy i przeznacza się na pokrycie strat instytucji kultury. **W MBP nie wyodrębniono w księgach 2016 r. funduszu rezerwowego.** Zmiana w ustawie o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej wprowadzona ustawą z 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustaw regulujących warunki dostępu do wykonywania niektórych zawodów nałożyła obowiązek przenieść na rozliczenia międzyokresowe przychodów nie później niż na 31 grudnia 2015 r. wartości – odpowiadającej niezamortyzowanej części wartości początkowej podlegających amortyzacji aktywów trwałych, które otrzymano nieodpłatnie lub sfinansowano z dotacji i których wartość zwiększyła przed dniem 1 stycznia 2012 r. fundusz instytucji kultury. Należy przy tym pamiętać, że wartość odpowiadającą niezamortyzowanej części wartości początkowej podlegających amortyzacji aktywów trwałych należy ustalić na 31 grudnia 2014 r.

Analiza przedłożonego wydruku dziennika za 2014 rok wykazała, iż w dniu 07.01.2014 r. na rachunek bankowy jednostki wpłynęła kwota 600,24 zł od P.P.H Drukarnia Sp. z o. o tytułem zwrotu za podwójnie opłaconą fakturę w 2013 r. Z wyjaśnień głównej księgowej wynika, iż faktura została w 2013 r. dwukrotnie opłacona i dwukrotnie ujęta w kosztach. W dniu 31.05.2014 r. dokumentem PK nr 02/05/2014 nastąpiło zmniejszenie kosztów bieżącego roku kwotą ze znakiem minus 600,24 zł po stronie Wn konta 401 *Zużycie materiałów i energii* oraz po stronie Ma konta kontrahenta 202. Z informacji uzyskanych od głównej księgowej wynika, iż wydatek został poniesiony z dotacji przedmiotowej, co oznacza jego podwójne wykazanie w sprawozdaniu z wykonania dotacji za 2013 r. Kontrola wskazuje na brak prawidłowej analizy nadpłat i zobowiązań wobec kontrahentów, gdyż w momencie otrzymania wpłaty czyli już 07.01.2014 r. należało wyjaśnić wpłatę oraz skorygować zapisy roku 2013., tym samym przedstawić prawidłowe sprawozdanie z wykonania dotacji za 2013 r. które sporządzono na dzień 31.01.2014 r. Natomiast kwota zwrócona przez kontrahenta powinna zostać prawidłowo zwrócona Organizatorowi, zgodnie z Zarządzeniem w sprawie trybu przyznawania, przekazywania i rozliczania dotacji z budżetu Miasta Tychy dla samorządowych instytucji kultury.

4.3. Dotacje celowe na finansowanie kosztów realizacji inwestycji.

MBP otrzymała w 2015 r. dotacje na wydatki inwestycyjne w łącznej kwocie 309 600 zł na podstawie niżej przedstawionych umów.

- Umowa nr DUT.3031.41.2015 z 7.08.2015 r. na udzielnie dotacji celowej w kwocie 336 000 zł brutto z pozycji budżetu:

- 921-92116-2800-101002 w wysokości 60 900 zł,

- 921-92116-6220 w wysokości 275 100,00 zł z przeznaczeniem na zakup sprzętu komputerowego, sieciowego, oprogramowania i usług na potrzeby Mediateki XXI wieku z terminem realizacji do 6.12.2015 r. (rozliczenie 21.12.2015 r.) Aneksem nr 1 z dnia 16.10.2015 r. przesunięto termin realizacji umowy do dnia 22.12.2015 r., a rozliczenia dotacji do dnia 29.12.2015 r. Aneksem nr 2 z dnia 18.11.2015 r. ponowienie przesunięto termin realizacji umowy do 31.12.2015 r. a rozliczenia do dnia 15.01.2016 r.

Postępowanie o zamówienie publiczne w ww. zakresie zostało przeprowadzone przez wydział zamówień publicznych w trybie przetargu nieograniczonego. W wyniku przeprowadzonego przetargu zawarto umowy:

- Umowa nr 10/2015/D z dnia 12.11.2015 r. z firmą MIECZ NET na dostawę oprogramowania do wirtualizacji – 1 licencja na 3 serwy fizyczne i 160 licencji Microsoft Windows CAL i 80 licencji Microsoft Windows Remote oraz licencji na 140 stacji komputerowych na oprogramowanie antywirusowe Kaspersky wraz z 21 miesięczną gwarancją za wynagrodzeniem 28 044 zł brutto. Protokół odbioru ww. przedmiotu dostawy został wystawiony w dniu 2.12.2015 r., a programy te zostały przyjęte na stan majątku jednostki dowodami OT o nr od 4/2015 do 6/2015 z 31.12.2015 r.

- Umowa nr 9/2015/D z dnia 12.11.2015 r. z „ALTO COMPUTERS” [redacted], [redacted] Spółka Jawna na dostawę montaż instalację i konfigurację urządzeń sieciowych wraz z udzieleniem gwarancji za wynagrodzeniem 300 827,99 zł. Protokół zdawczo-odbiorczy został wystawiony w dniu 8.12.2015 r., a protokół wykonania prac został sporządzony w dniu 22.12.2015 r. Wydatek został poniesiony na podstawie faktury nr FVS/113/12/15 z dnia 22.12.2015 r. na kwotę 300 827,99 zł.

Niewykorzystana dotacja w kwocie 7 128,01 zł została zwrócona w dniu 29.12.2015 r. i rozliczona następująco: na cele inwestycyjne: sprzęt komputerowy i sieciowy 275 100 zł (zwrot w kwocie 1 745,02 zł) i dotacja na pierwsze wyposażenie w tym sprzęt komputerowy - 40 000 zł i programy komputerowe - 20 900 zł (zwrot w kwocie 5 382,99 zł).

- Umowa nr DUT.3031.36.2015 z dnia 7.07.2015 na udzielenie dotacji celowej w kwocie 34 500 zł brutto z przeznaczeniem na zakup modułu Dziecioopac programu Prolib M21 na potrzeby Mediateki XXI wieku z terminem realizacji do 30.09.2015 r. i terminem rozliczenia

do 15.10.2015 r. Aneksem nr 1 z dnia 14.09.2015 r. zmieniono kwotę dotacji na kwotę 35 240 zł brutto w tym 740 zł na zakup usługi szkolenia w zakresie obsługi przedmiotowego modułu oraz przedłużono termin realizacji umowy do 31.10.2015 r. i jej rozliczenia do 15.11.2015 r. Zgodnie z przedłożoną dokumentacją wartość zamówienia oszacowano na kwotę 33 000 zł netto (7 810,84 euro). Zgodnie z notatką służbowa z dnia 16.09.2015 r. Dzicioopac jako moduł programu jest integralną częścią programu Prolib M21, który jest użytkowany w Bibliotece, a firma MAX Electronic S.A. jest jedynym dostawcą tego programu wobec powyższego wykonanie zamówienia zlecono ww. dostawcy zgodnie z § 12 Regulaminu Zamówień Publicznych, który w uzasadnionych przypadkach umożliwia zamawiającemu podjęcie decyzji o udzieleniu zamówienia po negocjacjach tylko jednemu wykonawcy. W dniu 25.09.2015 r. sporządzono notatkę z negocjacji przeprowadzonych w dniach 17-25.09.2015 r. w której wskazano, iż wykonawca zaproponował satysfakcjonujące warunki umowy. W dokumentacji znajdowała się oferta wykonawcy z dnia 10.09.2015 r. na kwotę 40 590 zł. Umowę licencyjną z firma MAX ELEKTRONIK S.A. zawarto w dniu 28.09.2015 r. na kwotę 40 590 zł brutto wraz z rocznym serwisem oprogramowania na kwotę 5 412 zł brutto. Faktura nr DSFA/FY15/09/0055 z dnia 30.09.2015 r. na kwotę 40 590 zł została zapłacona 15.10.2015 r. Protokół końcowy odbioru dostawy oraz dowód OT nr 1/2015 na kwotę 34 440 zł sporządzono w dniu 30.09.2015 r. Rozliczenia dotacji dokonano 22.10.2015 r. w kwocie 35 178 zł, a dotację w kwocie 62 zł zwrócono w dniu 21.10.2015 r.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono nieprawidłową dekretację wpływającej dotacji inwestycyjnej tj. ujmowanie wpływu dotacji na koncie 760 - 100-02 *Pozostałe przychody operacyjne* - *Dotacja inwestycyjna* zamiast na koncie Rozliczenia międzyokresowe przychodów.

4.4. Zamówienia publiczne.

Na mocy art. 4 pkt 8b ustawy pzp nie stosuje się jej do zamówień na dostawy lub usługi z zakresu działalności kulturalnej związanej z organizacją wystaw, koncertów, konkursów, festiwali, widowisk, spektakli teatralnych, przedsięwzięć z zakresu edukacji kulturalnej lub z gromadzeniem materiałów bibliotecznych przez biblioteki lub muzealiów. W MBP dostawy na zakup książek są najczęstszym występującym zamówieniem, wobec powyższego poddano je kontroli. W okresie objętym kontrolą obowiązywały wprowadzone przez Dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tychach następujące regulaminy udzielania zamówień publicznych:

- Zarządzenie Nr 10/617/14 Dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tychach z dnia 26 marca 2014 r. w sprawie wprowadzenie Regulaminu postępowania w przypadku udzielania zamówienia o wartości szacunkowej, stanowiącej równowartość kwot do 6 000 euro w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Tychach,
- Zarządzenie Nr 18/625/14 Dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tychach z dnia 28 maja 2014 r. w sprawie wprowadzenie Regulaminu postępowania w przypadku udzielania zamówienia o wartości szacunkowej, stanowiącej równowartość kwot 6 000 do 30 000 euro w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Tychach.

W Regulaminie udzielania zamówień publicznych o wartości od 6 000 do 30 000 euro w MBP Tychy określono zasady i tryb udzielania zamówień publicznych, których wartość nie przekracza wyrażonej w złotówkach równowartości kwot od 6 000 do 30 000 euro. Zgodnie z regulaminem podstawą ustalenia wartości szacunkowej zamówienia jest całkowite szacunkowe wynagrodzenie wykonawcy, bez podatku od towarów i usług ustalone przez zamawiającego z należytą starannością. W zamówieniach tych procedurę zamówienia rozpoczyna zaakceptowana przez dyrektora notatka służbowa, wg wzoru określonego w Załączniku Nr 2 do Regulaminu, w której osoba dokonująca ustalenia wartości zamówienia, wskazuje podstawę ustalenia wartości zamówienia. Następnie prowadzący postępowanie o wszczęcie postępowania przekazuje wniosek, wg wzoru określonego w Załączniku nr 3 do ww. Regulaminu, wraz z ogłoszeniem o zamówieniu do zatwierdzenia kierownikowi zamawiającego. Ogłoszenie o zamówieniu umieszcza się na stronie internetowej BIP MBP Tychy oraz dopuszcza się opublikowanie ogłoszenia w inny sposób. W Regulaminie ujęto zapis, iż po zamieszczeniu ogłoszenia o zamówieniu na stronie BIP MBP Tychy zamawiający, może w formie elektronicznej poinformować o wszczęciu postępowania o udzieleniu zamówienia znanych sobie wykonawców, którzy w ramach prowadzonej działalności świadczą dostawy, usługi lub roboty budowlane będące przedmiotem zamówienia, a informację o poinformowanych w ten sposób wykonawcach zamieszcza się w protokole postępowania.

Kontroli poddano procedurę zawarcia umowy nr 10/2014 z dnia 25.09.2014 r. pomiędzy MBP Tychy, a firmą PLATON Sp. z o.o. na dostawę książek. Procedurę przeprowadzono bez zastrzeżeń, zgodnie z Regulaminem udzielania zamówień publicznych o wartości od 6 000 do 30 000 euro. W dniu 12.09.2014 r. sporządzono notatkę służbową na zakup książek – nowości wydawniczych i wznowień dla sieci MBP Tychy w 2014 r. określającą wartość szacunkową zamówienia na podstawie kalkulacji (kosztorysu) planu finansowego na 2014 r. w kwocie brutto 41 621,45 zł (9 851,46 euro), tj. w kwocie netto 39 540,38 zł (9 358,89 euro). W tym samym dniu sporządzono, zgodnie z określonym w regulaminie

wzorem, wniosek o wszczęcie postępowania o udzielenia zamówienie, otrzymując akceptację kierownika jednostki. Ogłoszenie zostało umieszczone na stronie Biuletynu Informacji Publicznej MBP Tychy. Kryterium oceny ustalono jako 100 % ceny, a termin otwarcia ofert ustalono na dzień 19.09.2014 r. do godz. 12:00, natomiast otwarcie ofert określono w tym samym dniu o godz. 12:30. Do ogłoszenia załączono wzór umowy oraz formularz cenowy. Dodatkowo w dniu 12.09.2014 r. elektronicznie wysłano do firm, tj.: Platon Sp. z o.o, Księgarnie Matras S.A, Azymut Sp. z o.o. prośby o uzupełnienie i odesłanie drogą mailową formularza cenowego w związku z planowanym zamówieniem książek. **Regulamin dopuszcza tę formę poinformowania znanych sobie wykonawców o wszczęciu postępowania, jednakże nie wskazuje możliwości złożenia ofert przy pomocy poczty elektronicznej. Tym samym brak jest możliwości kontroli faktycznego momentu otwarcia poszczególnych ofert złożonych w formie elektronicznej, o czym mowa w § 6 Regulaminu, iż z zawartością ofert nie można zapoznać się przed upływem terminu otwarcia ofert.** Drogą mailową na zapytanie odpowiedziała w dniu 18.09.2014 r. firma Matras S.A przesyłając wycenę książek wg załącznika na kwotę 36 998,10 zł, nie załączając aktualnego odpisu z Krajowego Rejestru Sądowego, a stanowiącego wymagany dokument w ogłoszeniu o zamówieniu. W dniu 19.09.2014 r. drogą mailową swoją ofertę wraz z aktualnym odpisem z Krajowego Rejestru Sądowego przesłała firma Platon Sp. z o.o. określając wycenę książek na kwotę 35 477,93 zł. Zgodnie z zapisami regulaminu zamówienia udziela się wykonawcy, który złożył najkorzystniejszą ofertę oraz zezwala na udzielenie zamówienia jeżeli złożono, co najmniej jedną ofertę niepodlegającą odrzuceniu. Zgodnie ze wzorem wskazanym w regulaminie sporządzono protokół z przeprowadzonego postępowania**, który nie zawierał propozycji odrzucenia oferty firmy Matras S.A w związku z niespełnieniem wymaganego w ogłoszeniu warunku, tj. brakiem aktualnego odpisu z Krajowego Rejestru Sądowego**. Zauważa się również, iż wysyłając maila z zapytaniem nie wskazuje się obowiązku przedstawienia aktualnego odpisu z KRS, oraz nie odsyła się wykonawcy do ogłoszenia umieszczonego na stronie BIP, z którego obowiązek ten wynika. W przedstawionym postępowaniu oferta firmy Platon Sp. z o.o. okazała się najkorzystniejsza cenowo. **W dniu 19.09.2014 r. sporządzono ogłoszenie wyników postępowania, natomiast nie umieszczono go na stronie BIP, niezgodnie z § 13 ww. Regulaminu.** W dniu 25.09.2014 r. podpisano umowę z firmą Platon Sp. z o.o. Zweryfikowano realizację zamówienia zgodnie z umową w nieprzekraczalnym terminie 14 dni od dnia podpisania umowy, nie stwierdzając nieprawidłowości w tym zakresie tj. ostatnia faktura została wystawiona w dniu 09.10.2014 r. Podjęto próbę dokonania kontroli faktur, wystawionych przez wykonawcę w związku realizacją omawianej umowy, w zakresie

zgodności ilości i kwot jednostkowych dostarczanych książek zgodnie z wykazem zawartym w „Formularzu cenowym” stanowiącym załącznik do umowy. Po przeprowadzonej analizie, stwierdzić należy, iż wykonawca nie dostarczył wszystkich zamówionych książek, przykładowo książki pt. „Grecja” zamówionej w ilości 4 sztuk w cenie 31,79 zł za sztukę oraz książki pt. „Grobowiec” w ilości 10 sztuk za 19,28 zł za sztukę, a ceny również odbiegają od zawartych w umowie np. faktura nr FV/29264/10/2014 z dnia 01.10.2014 r. na kwotę 124,81zł (płatna z środków BN) wskazuje w dwóch pozycjach książkę pt. „Elf Wszechmogący” tj. 4 sztuki za cenę 9,87 zł/szt. netto (zgodnie z zamówieniem), co daje kwotę 10,36 zł brutto oraz w innej pozycji faktury jest ta sama książka wykazana w ilości 1 sztuki za 10,30 netto tj. brutto 10,82 – czyli o 0,46 zł niezgodnie z umową. Zgodnie z zapisami umowy wynagrodzenie za dostawę książek w żadnym razie nie może przekroczyć kwoty 35 477,93 zł. Z przedłożonych do kontroli faktur wynika, iż umowa nie została zrealizowana na kwotę 3 714,55 zł, gdyż suma zamówienia wyniosła 31 763,38 zł. Powyższe wynika z następujących faktur:

- nr FV/28648/09/2014 z dnia 26.09.2014 na kwotę 3 185,07 zł,
- nr FV/28649/09/2014 z dnia 26.09.2014 r. na kwotę 3 634,60 zł,
- nr FV/28789/09/2014 z dnia 29.09.2014 r. na kwotę 2 943,20 zł,
- nr FV/28788/09/2014 z dnia 29.09.2014 r. na kwotę 3 390,91 zł,
- nr FVR/00079/09/2014 z dnia 29.09.2014 r. na kwotę 5 299,36 zł,
- nr FV/29084/09/2014 z dnia 30.09.2014 r. na kwotę 451,83 zł,
- nr FV/28787/09/2014 z dnia 29.09.2014 na kwotę 3 275,64 zł, (płatne ze środków finansowych Biblioteki Narodowej w ramach narodowego programu rozwoju czytelnika)
- nr FV/29483/10/2014 z dnia 02.10.2014 r. na kwotę 2 005,21zł,
- nr FV/29484/10/2014 z dnia 02.10.2014 r. na kwotę 961,68 zł,
- nr FV/29305/10/2014 z dnia 01.10.2014 r. na kwotę 1 703,62 zł,
- nr FV/29633/10/2014 z dnia 03.10.2014 r. na kwotę 322,90 zł,
- nr FV/30551/10/2014 z dnia 09.10.2014 r. na kwotę 186,63 zł,
- nr FV/30556/10/2014 z dnia 09.10.2014 r. na kwotę 511,10 zł,
- nr FV /30465/10/2014 z dnia 09.10.2014 r. na kwotę 1 157,74 zł,
- nr FV/30728/10/2014 z dnia 09.10.2014 r. na kwotę 564,98 zł,
- nr FV/29083/09/2014 z dnia 30.09.2014 r. na kwotę 1 945,35 zł (płatne ze środków BN),
- nr FV/29634/10/2014 z dnia 03.10.2014 r. na kwotę 75,65 zł (płatne ze środków BN),
- nr FV/29264/10/2014 z dnia 01.10.2014 na kwotę 124,81 zł (płatne ze środków BN),
- nr FVR/00080/10/2014 z dnia 01.10.2014 r. na kwotę 23,10 zł.

Dyrektor jednostki udzieliła odpowiedzi, iż nie jest możliwa do zrealizowania całkowita wartość umowy, gdyż wykonawca nie zawsze jest w posiadaniu wszystkich zamówionych tytułów książkowych. **Dodatkowo informacja przesłana mailem do wykonawców przez jednostkę zawiera formułkę, że należy uzupełnić wszystkie pozycje, rubryki, a w przypadku niedostępności danej pozycji, wyczerpania jej na rynku należy podać cenę za jaką zostałaby sprzedana Bibliotece. Powyższe daje możliwość firmom składającym oferty do dokonywania nadużyć w postaci zaniżania cen tych pozycji, a tym samym zaniżenia kwoty oferty. Zauważa się, iż w ofercie zamieszczonej na stronie BIP takiej informacji nie ma, co może spowodować sytuację, iż wykonawcy chcący złożyć ofertę, a nieposiadający wszystkich wymaganych w formularzu pozycji, nie przystępują do zamówienia.** Istnieje zatem brak jasno określonych warunków uczciwej konkurencji, skoro wypełnienie formularza, nie wiąże się z obowiązkiem jej pełnego wykonania, o czym nie zostają poinformowani wszyscy wykonawcy.

Weryfikacji poddano postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego na dostawę książek, które przeprowadzono zgodnie z procedurą określoną w Regulaminie postępowania w przypadku udzielania zamówienia o wartości szacunkowej, stanowiącej równowartość kwot do 6 000 euro w MBP Tychy. Zgodnie z zapisami regulaminu odnoszącymi się do czynności i obiegu dokumentów dotyczących zamówień publicznych o wartości szacunkowej do wyrażonej w złotych równowartości 2 000 euro, sporządzono w dniu 02.10.2014 r. notatkę służbową wg wzoru, określającą na podstawie szacunku kwotę zamówienia na 5 141,48 zł. Zapytanie drogą mailową przesłano do trzech wykonawców tj. „Książnica Polska" Sp. z o.o., księgarni internetowej Księgarnia.pl oraz Platon Sp. z o.o. Na zapytanie odpowiedział tylko jeden wykonawca tj. w dniu 06.10.2014 r. firma „Książnica Polska" Sp. z o.o. złożyła ofertę w kwocie 4 573,30 zł. Kontroli poddano fakturę nr FSB 01 00065/10/2014 z dnia 15.10.2014 r. na kwotę 4 456,70 zł. Stwierdzono niezgodność zamówienia z fakturą, gdyż m.in. nie dostarczono widniejącej na zamówieniu 1 szt. pozycji „Umowy i pisma procesowe z zakresu nieruchomości" w kwocie 132 zł, kiedy na fakturze widnieją 2 sztuki pozycji „Umowy, pisma i pisma procesowe w sprawach handlowych" w kwocie 132 zł oraz 131,90 zł, zamówienie obejmowała tylko 1 sztukę na kwotę 131,90 zł.

Zgodnie z planem finansowym na 2015 r. Biblioteka zamierzała przeznaczyć na zakup książek 270 297 zł w tym z dotacji podmiotowej organizatora 200 000 zł. Weryfikacji poddano zamówienie w przedziale od 6 000 euro do 30 000 euro przeprowadzone w lipcu 2015 r. Zgodnie z notatka służbową z dnia 1.07.2015 r. o wszczęciu postępowania o zamówienie publiczne wartość szacunkowa zamówienia to kwota 30 400 zł netto.

W zapytaniu mailowym do oferentów podobnie jak w 2014 r. zawarto informację **„W przypadku niedostępności danej pozycji, wyczerpaniu jej na rynku należy podać cenę za jaką sprzedalibyście ją Państwo Bibliotece". W ogłoszeniu o zamówieniu takiej informacji nie umieszczono.** Zgodnie z protokołem postępowania o udzielenie zamówienia ogłoszenie zamieszczono w dniach 1.07.2015 – 10.07.2015 r. na stronie www.bip.mbp.tychy.pl. Termin składania ofert wyznaczono na dzień 10.07.2015 r. do godz. 12:00 w MBP. **Ponownie zwraca się uwagę na przewidzianą możliwość składania ofert drogą mailową przy której trudno udokumentować moment otwarcia ofert. Dodatkowo w przedłożonych dokumentach brak aktualnego odpisu z KRS, który zgodnie z ogłoszeniem został wymieniony jako wymagany dokument.** Na zamówienie odpowiedziało pięciu oferentów. Żadnej oferty nie odrzucono. Za najkorzystniejszą cenowo uznano ofertę Platona z ceną 30 779,86 brutto. Ogłoszenie o wyniku postępowania ogłoszono na stronie BIP. W dniu 13.07.2015 r. podpisano z ww. firmą umowę nr 7/2015/D na dostawę książek wg wykazu z zakresu literatury dziecięco - młodzieżowej, beletrystyki dla dorosłych, literatury naukowej i popularno naukowej. Wynagrodzenie za przedmiot umowy ustalono w kwocie 30 779,86 zł brutto. **Zgodnie z przedłożonymi fakturami zrealizowano zamówienie na kwotę 26 129,86 zł z czego wynika, iż nie zrealizowano umowy na kwotę 4 650 zł.**

Weryfikacji poddano również zamówienie przeprowadzone wg procedury regulaminu postępowania w przypadku udzielenia zamówienia o wartości szacunkowej stanowiącej równowartość kwoty do 6 000 euro. Zgodnie z notatką służbową z dnia 20.11.2015 r. wartość szacunkową zamówienia ustalono na kwotę 19 000 netto zł. W tym dniu wszczęto postępowanie z terminem wykonania zadania do dnia 8.12.2015 r. W dniu 20.11.2015 r. wysłano zapytanie drogą mailową do trzech oferentów. Oferty złożyli wszyscy trzej dostawcy w wymaganym terminie. Najkorzystniejszą cenowo ofertę złożyła firma AZYMUT Sp. z o. o. z którą po zatwierdzeniu protokołu przez dyrektora w dniu 24.11.2015 r. podpisano umowę nr 16/2015/D **na kwotę 19 271,17 zł brutto na dostawę literatury wg wykazu**. **Zgodnie z przedłożonymi fakturami zrealizowano zamówienie na kwotę 16 662,39 zł.**

Weryfikacji poddano postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego na dostawę gazet, czasopism i innych periodyków zwanych prasą na podstawie szczegółowych zamówień kwartalnych, półrocznych lub rocznych, sukcesywnie od 02.01.2016 r. do 31.12.2016 r. Procedurę przeprowadzono zgodnie z Regulaminem udzielania zamówień publicznych o wartości od 6 000 do 30 000 euro. Wartość zamówienia ustalona została pisemnie na podstawie zestawienia pomocniczego do planu finansowego na kwotę brutto 52 000 zł (12 307,98 euro), tj. kwota netto 42 479 zł (10 052,30 euro). Ogłoszenie

o zamówieniu zostało opublikowane w Biuletynie Informacji Publicznej MBP Tychy oraz poinformowano przy pomocy poczty elektronicznej trzech dostawców, tj.: Ruch S.A., Kolpolter Sp. z o.o. oraz Garmond-Press Sp. z o.o. W toku postępowania oferty złożyli wszyscy wykonawcy, żadna z ofert nie została odrzucona. W związku z brakiem daty wpływu do jednostki na ofercie przedstawionej przez firmę Garmond-Press Kraków Sp. z o.o. brak jest możliwości sprawdzenia czy wszystkie ofert zostały złożone w terminie. Za najkorzystniejszą cenowo wybrano ofertę firmy Garmond-Press Sp. z o.o., która przedstawiła ofertę w kwocie 43 467,34 zł, z którą w dniu 06.11.2015 r. zawarto umowę nr 12/2015/D. Ogłoszenie o udzieleniu zamówienia zostało opublikowane na stronie BIP MBP Tychy. Po dokonaniu weryfikacja ceny jednostkowej wykazanej na fakturach, a ceną z zamówienia, nie stwierdzono różnic.

Z przedstawionych do kontroli zestawień obrotów i sald wynika, iż wydatki na zakup środków czystości wynosiły w 2014 r. – 10 861,01 zł, a w 2015 r. – 10 740,30 zł, a wydatki poniesione przez jednostkę na zakup materiałów biurowych stanowiły odpowiednio na koniec roku 2014 kwotę 13 344,08 zł, a w 2015 r. kwotę 10 135,18 zł. **Wobec powyższego stwierdzono, iż w jednostce nie przeprowadzono w stosunku do tego typu zakupów obowiązujących w jednostce procedur dotyczących postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, do czego obligowała kwota poniesionych wydatków w skali roku.**

4.5. Gospodarka kasowa i druki ścisłego zarachowania.

Zasady gospodarki kasowej obowiązujące w Miejskiej Bibliotece Publicznej określono w instrukcji kasowej tj. Załącznik nr 5 do Zarządzenia nr 42/694/15 – Zasady obsługi środków pieniężnych w kasie. W myśl zapisów ww. instrukcji przyjmowanie środków pieniężnych w kasie dokonywane jest na podstawie kwitów KP *Kasa przyjmie*, które nie są drukami ścisłego zarachowania lub na podstawie pokwitowań, które są drukami ścisłego zarachowania. Natomiast wydatkowanie środków pieniężnych w kasie jest potwierdzane kwitami KW *Kasa wypłaci,* które nie są drukami ścisłego zarachowania lub dokumentami źródłowymi (fakturami, rachunkami itp.). Należy stwierdzić, iż dowody kasowe KP i KW również winny podlegać wzmożonej kontroli ilościowej. Rozliczenie gotówkowe za pośrednictwem kasy realizowane jest przez osobę prowadzącą kasę, która ponosi odpowiedzialność za stan gotówki i za prawidłowość przeprowadzonych operacji kasowych. Ewidencja operacji gospodarczych odbywa się na koncie Kasa.

W toku czynności kontrolnych ustalono, iż w jednostce w kontrolowanym okresie przeprowadzono kontrolę oraz inwentaryzację kasy na koniec roku, zgodnie

z przepisami art. 26 ust 1 ustawy o rachunkowości. Kontrolującym przedłożono Protokoły inwentaryzacji Kasy Głównej przeprowadzonej w kasie MBP Tychy w dniach 31.12.2014 r. oraz 31.12.2015 r. Jak wynika z dokumentów zespół spisowy stwierdził saldo końcowe w 2014 r. w kwocie 5 568,65 zł oraz w 2015 r. w kwocie 13 596,77 zł, które porównano z zestawieniami obrotów i sald na koniec roku, nie stwierdzając różnic. Saldo na koncie 101 *Kasa* na dzień 31.03.2016 r. wyniosło 21 184,13 zł. **Zauważa się duży zapas gotówki w kasie tzw. pogotowie kasowe, którego dopuszczalna wysokość nie została określona w Instrukcji.** Pogotowie kasowe w jednostce stanowi pewną formę zabezpieczenia gotówki, co oznacza, iż w momencie kiedy kwota gotówki w kasie jest niższa od ustalonego pogotowia, kasjer powinien pobrać z banku gotówkę w celu uzupełnienia środków w kasie do wysokości określonego pogotowia. Natomiast w przypadku nadwyżki środków w kasie, powinien odprowadzić nadmiar gotówki na rachunek bankowy. Przy ustalaniu zapasu gotówki należy brać pod uwagę m.in. wielkość przeciętnych wydatków realizowanych przez jednostkę w formie gotówkowej, które według kontrolujących w bibliotece należy ograniczyć, warunki zabezpieczenia gotówki w kasie, gdyż wartości pieniężne muszą być przechowywane w warunkach zapewniających należytą ochronę przed zniszczeniem, utratą lub zagarnięciem, a zbyt duży stan gotówki w kasie będzie mieć wpływ na koszty bezpiecznego jej przechowywania i koszty utraconych odsetek od środków przechowywanych w kasie oraz możliwości bezpiecznego odprowadzania gotówki na rachunek bieżący jednostki. Powyższych procedur również nie uregulowano w MBP.

W toku czynności kontrolnych weryfikacji poddano raporty kasowe wraz z dowodami kasowymi w wyniku czego stwierdzono, iż:

- raporty kasowe nie są ewidencjonowane zgodnie z Instrukcją obiegu dokumentów (§ 15 pkt 5b), wskazującą, iż za datę księgowania przyjmuje się ostatni dzień raportu kasowego, co dotyczyło np. RK nr 38/2014 za okres od 16 do 23 grudnia 2014 r. który został zaksięgowany z dniem 16.12.2014 r., RK nr 1/2016 za okres od 04 do 15 stycznia 2016 r. który wprowadzono do ksiąg z dniem 22.01.2016 r., a RK nr 5/2016 za okres od 02 do 10 lutego 2016 r. zaksięgowano z datą 11.02.2016 r.,
- w raporcie kasowym nr 20/2014 za okres od 01 do 18 lipca2014 r. rozliczono fakturę z dnia 24.06.2014 r. o nr F/000230/14 na kwotę 93 zł za zakup routera, na dokumencie umieszczono pokwitowanie odbioru kwoty w dniu 01.07.2014 r. oraz w raporcie kasowym nr 5/2016 za okres od 02 do 10 lutego 2016 r. rozliczono fakturę nr 12/PF/16 z dnia 30.01.2016 r. na kwotę 37,80 zł za zakup zasilacza do akumulatora, przy czym odbiór gotówki przez pracownika nastąpił w dniu 01.02.2016 r., co jest równoznaczne z poniesieniem przez pracownika wydatku z własnych środków, a następnie otrzymaniem na

podstawie przedstawionego dokumentu tj. faktury zwrotu wydatkowanej kwoty. Z uwagi na fakt, iż Instrukcja kasowa, ani żaden inny dokument wewnętrzny, nie reguluje procedury dokonywania płatności gotówkowych, wskazuje się, iż dokonywanie zakupów i płatności w opisany sposób nie dokumentuje w żaden sposób wydania zgody kierownika jednostki na dokonanie wydatku w określonej kwocie. Odpowiedniejszą formą posługiwania się gotówkową formą dokonania wydatku jest przekazanie pracownikowi zaliczki na zakup usług lub materiałów w imieniu jednostki, bez potrzeby angażowania jego własnych środków pieniężnych. Natomiast w gestii kierownika jednostki pozostaje decyzja o dopuszczeniu zakupu dóbr lub usług przez pracowników z zaliczek oraz uregulowania tej kwestii w dokumentacji wewnętrznej jednostki.

- w dokumentacji opisującej zasady rachunkowości nie określono odstępstw od zasady księgowania wszystkich zakupów na kontach rozrachunkowych, pomimo pomijania ich w przypadku zakupów dokonywanych gotówkowo, a ewidencja wydatkowania środków z kasy na podstawie dokumentów np. faktur, poleceń wyjazdu służbowego, odbywa się poprzez ujęcie ich bezpośrednio w koszty, z pominięciem kont rozrachunkowych. Przykładowo delegacje wypłacane pracownikom gotówką przeprowadzane są zapisem po stronie Wn konta 405 *Delegacje* oraz po stronie Ma konta 101 *Kasa*, z pominięciem konta 234 *Pozostałe rozrachunki z pracownikami*,
- w raporcie kasowym nr 7/2016 za okres od 22 do 29 lutego przyjęto wpływ do kasy MBP Tychy na kwitariuszu przychodowym z dnia 29.02.2016 r. nr 4556178 na kwotę 219 zł, dotycząca pobranych opłat w styczniu 2016 r. w MBP Tychy, na podstawie kwitariuszy nr 4557101 – 4557106 na łączną kwotę 45 zł, co oznacza brak chronologii w ujęciu w księgach wpłat gotówkowych. W raporcie kasowym nr 3/2016 z stycznia 2016 r. istnieją kwity dokumentujące przyjęcie gotówki przez filię nr 18, które nie zostały opatrzone datą wpłaty tj. kwit nr 6149258 na kwotę 2 zł, kwit nr 6149261 na kwotę 7 zł oraz kwit nr 6149265 na kwotę 10 zł.
- w RK nr 1 za okres od 7 do 20 stycznia 2015 r. ujęto wpłaty dokonane w filach w okresie nieobjętym tym raportem np. na podstawie kwitariusza o nr 6145177 z dnia 7.01.2015 r. przekazano opłaty pobrane w okresie od 2.01.2015 r. do 7.01.2015 r., kwitariuszem o nr 6145179 z dnia 12.01.2015 r. przekazano opłaty pobrane na kwitariuszach o nr od 6145501 do 6145501 na których nie wskazano daty wpłaty. W kolejnym raporcie RK nr 2 za okres od 21 do 30 stycznia 2015 r. ujęto opłaty pobrane w filach dotyczące okresu sprawozdawczego objętego poprzednim raportem np. kwitariuszem nr 6145189 z dnia 22.01.2015 r. przekazano do kasy opłaty pobrane w dniach od 2.01.2015 r. do 21.01.2015 r. Kwitariuszem nr 6145199 z dnia 30.01.2015 r. przyjęto do kasy opłaty pobrane przez filie na

podstawie kwitariuszy przychodowych, na jednym z nich wskazano datę 12/2014 po czym przekreślono zmieniono na 02.01.2015 r.

Powyższe narusza art. 24 ust 5 pkt 3 ustawy o rachunkowości zgodnie z którym ujęcie wpłat i wypłat gotówką, następuje w tym samym dniu, w którym zostały dokonane.

- dokumenty KP – dowód wpłaty nie są opatrzone podpisem osoby wystawiającej, sprawdzającej i zatwierdzającej np. KP nr 2/2016 na kwotę 36,45 zł oraz 3/2016 na kwotę 24,50 zł z dnia 29.01.2016 r. za wydruki komputerowe.
- wpłaty gotówki z banku do kasy dokonuje się na podstawie dokumentu „bankowy dowód wypłaty" (RK nr 38/2014 poz. 17), natomiast wypłaty gotówki z kasy do banku na podstawie dokumentu „bankowy dowód wpłaty" (np. RK nr 20/2014 poz 5) zamiast na podstawie odpowiednio dowodu KP w przypadku przychodu i KW w przypadku rozchodu gotówki. Wskazuje się, iż bankowy dowód wpłaty / wypłaty jest dokumentem wystawionym przez bank i potwierdza operację gospodarczą wpłaty gotówki do banku bądź wypłaty gotówki z banku, a nie operacją gospodarczą polegającą na wpłacie czy wypłacie gotówki z kasy jednostki.

W jednostce pomimo stosowania druków ścisłego zarachowania w postaci kwitariuszy przychodowych brak jest Zarządzenia wprowadzającego instrukcję ich kontroli i ewidencji. Z wyjaśnień udzielonych kontrolującym wynika, iż w jednostce nie przeprowadzono kontroli oraz inwentaryzacji druków zarówno na koniec 2014 r. jak i 2015 r., co jest niezgodne z wymogami ustawy o rachunkowości. Przedłożona do kontroli księga druków ścisłego zarachowania nie jest prowadzona na bieżąco, nie są w niej uzupełnione kolumny z liczbą porządkową oraz kolumna wskazująca ilość przychodowanych druków, jak również przy podpisie osoby pobierającej druki w 2016 r. brak daty odbioru. Przyjęcie zakupionych nowych druków następuje, w momencie wydania wszystkich bloczków znajdujących się na stanie w księdze, poprzez wpisanie do księgi wszystkich numerów bloków kwitariuszy w pozycji nr 4 – Seria i numery druków, bez uzupełnienia kolumny przychód. Wydawanie bloków kwitariuszy odbywa się poprzez uzupełnianie rozchód i stan oraz dat, treści i podpisów. Przykładowo 15.06.2015 r. do księgi wpisano zakup 50 szt. bloczków od nr 4555501 do nr 4560000, przy czy powyższe nastąpiło po dniu wydania ostatniego druku wpisanego do księgi tj. 10.08.2015 r., co skutkuje brakiem zachowania chronologii w księdze. Ostatnie wydanie druków o nr 4559501 – 4559600 nastąpiło 30.06.2016 r. Natomiast z dokumentów źródłowych wynika zakup nowych druków w dniu 11.12.2015 r. zgodnie z fakturą nr FA/A/000873/2015 na kwotę 787,82 zł, których przychód nie został zaewidencjonowany w księdze. Zasadnym jest objęcie kontrolą druków ścisłego zarachowania już od momentu przyjęcia ich do jednostki tj. przyjęcie ich na stan niezwłocznie po ich otrzymaniu. Również w momencie oddania bloczku w którym część

druków została oddana jako niezużyta, nie następuje przychodowanie tej części niezużytych druków, przykładowo bloczek o numerach 4556701-4556800, którego wydanie nastąpiło w dniu 15.12.2015 r., a zwrot wraz z niezużytymi kwitami o numerach 4556780 – 4556800 nastąpił w dniu 31.12.2015 r., jednocześnie nie dokonano przychodowania niezużytych druków ani ich anylowania. Dokonywanie poprawek w księdze druków ścisłego zarachowania odbywa się przez skreślenie błędnej pozycji oraz wpisanie prawidłowego zapisu, bez dokonania oznaczenia datą i podpisem osoby dokonującej tej czynności. Wskazuje się, iż księga powinna być prowadzona na bieżąco, rzetelnie i starannie oraz zgodnie ze stanem rzeczywistym.

4.6. Gospodarka majątkiem trwałym.

Wartość majątku jednostki, zgodna z księgami rachunkowymi, wg stanu na dzień 31.12.2015 r. przedstawia się następująco:

- 011-1 – *Sprzęt komputerowy* – grupa 4 – o wartości 664 118,67 zł. W okresie od stycznia 2014 r. do grudnia 2015 r. stan środków trwałych w tej grupie uległ zwiększeniu o kwotę 400 742,01 zł natomiast zdjęto z ewidencji wartość środków w kwocie 62 885,22 zł.
- 011-2 – *Wyposażenie techniczne* – grupa 8 – o wartości 32 285,63 zł. Wartość majątku w tej grupie nie uległa zmianie w stosunku do wartości na początek roku 2014.
- 011-3 – *Urządzenia* – grupa 6 – o wartości 29 676,54 zł. Stan środków uległ zwiększeniu o kwotę 1 694 zł oraz zmniejszeniu o kwotę 4 145,56 zł.

Obowiązujące w kontrolowanej jednostce zasady rachunkowości wskazują**, iż pozostałe rzeczowe składniki majątku o okresie używania dłuższym niż rok, których wartość początkowa nie przekracza 3 500 zł (tzw. przedmioty niskocenne) odpisuje się w koszty pod datą zakupu w pełnej wartości, jako zużycie materiałów**. Kontrolę i ewidencję ilościową tych przedmiotów prowadzi pozaksięgowo komórka merytoryczna w sposób umożliwiający identyfikację każdego przedmiotu oraz miejsce ich użytkowania. Zgodnie z powyższym zapisem w księgach rachunkowych nie ujmowano pozostałych środków trwałych przykładowo takich jak urządzenie wielofunkcyjne za kwotę 1 055 zł (faktura nr 2014/FA/CD/552607 z dnia 19.12.2014 r.) oraz urządzenia za kwotę 689 zł (faktura nr CZ/2014/12/17650 z dnia 12.12.2014 r.), czytników Motorola 3 szt. w kwocie 867 zł (faktura nr FN-200000/2014/07/00104 z dn. 03.07.2014 r.) oraz sprzętu technicznego w postaci: niszczarki w kwocie 1 098 zł, bindownicy w kwocie 540,99 zł, gilotyny w kwocie 752,76 zł (faktura nr 140101111477 z dnia 26.11.2014 r.), odkurzacza o wartości 534 zł (faktura z dnia 23.12.2015 r. nr dok. 5866), trzech niszczarek za kwotę 3 188,16 zł (faktura z dnia 29.12.2015 r. nr dok. 5878), 3 sztuk szafek schowkowych o cenie jednostkowej

1 491,38 zł (faktura z dnia 24.12.2015 r. nr dok.5867), 3 wózków serwisowych na kwotę 3 564,54 zł (faktura z dnia 2.12.2015 r. nr dok. 5810), 10 sztuk wózków bibliotecznych na kwotę 6678,90 zł (faktura z dnia 28.12.2015 r. nr dok. 5870).

Ponieważ kontrolującym nie została przedstawiona dokumentacja stwierdzająca prowadzenie ewidencji pozaksięgowej pozostałych środków trwałych, brak jest możliwości stwierdzenia czy zostają w niej ujęte wszystkie zakupione niskocenne składniki majątkowe, podlegające okresowej inwentaryzacji. Przyjęty w jednostce sposób postępowania tj. prowadzenia ewidencji tylko ilościowo, nie zapewnia należytej ochrony dla składników majątku do kwoty 3 500 zł.

W toku kontroli stwierdzono również, brak jednolitości wprowadzania do ksiąg rachunkowych zakupionych składników majątku. Przykładowo w dniu 11.12.2014 r. otrzymano fakturę nr CZ/2014/12/15670 za zakup notebooka o wartości 2 939 zł oraz w dniu 15.12.2014 r. otrzymano fakturę za zakup 3 szt. zestawów komputerowych w kwocie 3 099,60 zł, które pomimo wartości niższej niż 3 500 zł wprowadzono na stan środków trwałych (konto 011) w wartości dodatkowo powiększonej o koszty dostawy. Środki te zgodnie z instrukcją powinny zostać w całości odpisane w koszty i ujęte w ewidencji pozaksięgowej. **W przedłożonej do kontroli księdze środków trwałych prowadzonej od 1998 r. dla trzech grup środków ujmowane były składniki majątku o wartości poniżej 3 500 zł. Przedłożoną księgę trudno uznać ponadto za rzetelną, gdyż znajdują się w niej rubryki uzupełnione ołówkiem. W grupie 8 w księdze środków trwałych zaewidencjonowano majątek o wartości 37 063,03 zł (głównie kserokopiarki). W grupie 6 wykazano 33 820,10 zł różnica w kwocie 4 145,56 zł dotyczy klimatyzatora. W grupie 4 z księgi środków trwałych wynika kwota 719 512,76 zł. W księdze wartość majątku nie jest ewidencjonowana narastająco, nie dokonuje się podsumowania wartości na koniec roku. Ustalony stan wynikający z księgi nie jest zgodny z majątkiem ujętym w księgach rachunkowych.**

- 020 – *Wartości niematerialne i prawne* na łączną kwotę 292 788,78 zł.

W 2014 r. do ksiąg rachunkowych nie wprowadzono wartości niematerialnych i prawnych zakupionych i przeznaczonych do użytkowania. Z dokumentów źródłowych wynika, że w ewidencji księgowej nie ujęto m.in. wartości niematerialnych i prawnych tj. rozszerzenia licencji Prolib o 7 użytkowników w kwocie 22 816,50 zł (faktura nr DSFA/FY15/10/0047 dnia 31.10.2014 r.), zakup 1 szt. licencji Microsoft Windows na kwotę 1 090,10 zł (faktura nr 11126609 z dnia 12.12.2014 r.), licencji programu antywirusowego KES for Business na 3 lata w kwocie 2 224,46 zł, a przypadającej na rok 2014 w kwocie 370,74 zł (faktura nr 6335/AV/07/2014 z dnia 09.07.2014 r.) Ponadto

z zestawienia obrotów i sald na koniec 2014 r. na koncie 401-118 *Programy poniżej 3 500* zł widnieje saldo w kwocie 24 282,85 zł. W Bibliotece nie uregulowano procedury kwalifikowania w ewidencji księgowej zakupu wartości niematerialnych i prawnych o wartości poniżej 3 500 zł. Do konta 020 nie prowadzi się również ewidencji szczegółowej, niezgodnie z art. 16 i 17 ust. 1 pkt 1 uor, wskazującym, iż księgi pomocnicze prowadzi się w szczególności do wartości niematerialnych i prawnych oraz dokonywanych od nich odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych.

W toku kontroli ustalono, iż umieszczony, na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tychach, wykaz środków trwałych, pozostałych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych na dzień 31.12.2014 r. nie jest zgodny z księgami rachunkowymi jednostki za 2014 r. Przedstawiona w wykazie łączna wartość początkowa środków trwałych wynosi 189 509,55 zł, natomiast z zestawienia obrotów i sald na koniec 2014 r. wynika łączna wartość 338 804,03 zł, co oznacza różnicę w kwocie 149 294,48 zł. Na wartość środków trwałych wg. wykazu składają się drukarki, zestawy komputerowe, kserokopiarki i inne, nie wszystkie jednak posiadają wartość początkową powyżej 3 500 zł. W wykazie przedstawiono również wartość pozostałych środków trwałych (poniżej wartości 3 500 zł) w kwocie 173 632,78 zł. Na wykazie pozostałych środków trwałych wyszczególnione są m.in. zestawy komputerowe, notebooki, drukarki i urządzenia wielofunkcyjne, natomiast przykładowo brak jest wcześniej wymienionego w protokole sprzętu technicznego, tj. niszczarki, bindownicy, gilotyny, co oznacza, iż nie zostały, jak należało, zaliczone do pozostałych środków trwałych. W przypadku przedstawionych w wykazie wartości niematerialnych i prawnych ich wartość wykazana w kwocie 275 952,79 zł jest o 54 322,88 zł wyższa niż wartość wynikająca z ksiąg. Przykładowo w wykazie ujęto wcześniej wspomniany zakup programu KES for Business w kwocie 2 224,46 zł, a w księgach program ten nie został ujęty pomimo uznania go za wartość niematerialną i prawną.

W 2015 r. obroty konta syntetycznego wartości niematerialnych i prawnych są niezgodne z sumą obrotów na kontach analitycznych co szczegółowo opisano już w protokole. Zwiększenie wartości niematerialnych i prawnych w 2015 r. na koncie 020 wyniosło 62 484 zł przy czym nie zwiększono konta 020 o kwotę 741,49 zł dotyczącej zakupu programu poniżej 3 500 zł ujętego na koncie 401-118.

- 014 - zbiory biblioteczne o wartości 4 677 433,72 zł. Wartość zbiorów zgodnie z księgami rachunkowymi uległa do dnia 31.12.2015 r. zwiększeniu o kwotę 753 002,28 zł, a na kwotę 433 222,39 zł dokonano zmniejszenia wartości księgozbioru. W wyniku

porównania danych wykazanych w sprawozdaniu opisowym z danymi wynikającymi z zestawienia obrotów i sald za 2014 r. stwierdzono różnicę w przychodzie księgozbioru w kwocie 118 986,26 zł tj. z ksiąg wynika kwota 269 562,38 zł, natomiast w sprawozdaniu opisowym wykazano kwotę przychodu (zakupy i dary) księgozbioru w łącznej kwocie 388 548, 64 zł. W sprawozdaniu opisowym wskazano, iż zubytkowano księgozbiór o wartości 120 413,87 zł co nie ma odzwierciedlenia w zestawieniu obrotów i sald (strona Ma konta 014 na którym widnieje tylko kwota 298,81 zł). **Powyższe wskazuje, iż w okresie objętym kontrolą nie ujęto w księgach wszystkich nabytych i zubytkowanych zbiorów bibliotecznych.** Również w 2015 r. stwierdzono drobną różnicę w ujmowaniu przychodu księgozbioru w ewidencji księgowej w kwocie 591,60 zł (tj. w zestawieniu obrotów i sald – 483 439,90 zł, a w sprawozdaniu opisowym 482 848,30 zł). Różnicę stwierdzono również w ewidencjonowaniu ubytkowania zbiorów o kwotę 500 zł większą w księgach rachunkowych w stosunku do danych wykazanych w sprawozdaniu opisowym.

Zasady przeprowadzania inwentaryzacji w MBP zostały uregulowane zarządzenia Dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej Nr 32/458/09 z dnia 31.12.2009 r., a także zarządzenie nr 01/459/10 z dnia 3.02.2010 r. Zgodnie ze wspomnianym zarządzeniem inwentaryzacją obejmuje się wszystkie aktywa i pasywa wykazane w bilansie na dzień bilansowy, zachowując częstotliwość i terminy wykazane w ustawie o rachunkowości. Inwentaryzację rzeczowych składników majątku przeprowadza się drogą spisu z natury, nie rzadziej niż co 4 lata. Inwentaryzację zbiorów bibliotecznych przeprowadza się zgodnie z obowiązującymi postanowieniami rozporządzenia. W okresie objętym kontrolą nie przeprowadzono inwentaryzacji. Ostatnia inwentaryzacja w tym zakresie miała miejsce na koniec 2012 r. zgodnie z zarządzeniami z dnia 28.12.2012 r. nr 45/571/12 i 46/572/12. **W toku czynności kontrolnych ustalono, że zarówno w 2014 jak i 2015 roku nie dopełniono obowiązku wynikającego z art. 26 ustawy o rachunkowości, tj. przeprowadzenia na ostatni dzień roku obrotowego inwentaryzacji w drodze potwierdzenia sald i weryfikacji.** W 2014 r. nie dopełniono obowiązku potwierdzenia sald należności z kontrahentami tj. Zakładem Remontowo Budowlanym [redacted] na kwotę 1 583,12 zł oraz Instytutem im. Oskara Kolberga na kwotę 60 zł.

Na powyższych ustaleniach protokół zakończono.

Protokół składa się z 39 stron kolejno ponumerowanych i zaparafowanych przez osoby uczestniczące w postępowaniu kontrolnym.

Niniejszy protokół podlega publikacji w wersji elektronicznej w Biuletynie Informacji Publicznej zgodnie z postanowieniami:

– art. 6 ust. 1 pkt. 4 lit a) tiret drugie z zastrzeżeniem art. 8 ust. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 2058 z późn. zm.).

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, które po uprzednim odczytaniu podpisano. Jeden egzemplarz protokołu pozostawiono w kontrolowanej jednostce tj. w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Tychach.

5. Pouczenie:

Pełniąca obowiązki Dyrektora kontrolowanej jednostki mgr [redacted] została poinformowana o prawie do złożenia w ciągu 7 dni od daty podpisania niniejszego protokołu dodatkowych wyjaśnień i uwag co do treści protokołu do Wydziału Kontroli Urzędu Miasta Tychy.

Tychy, dnia 31.08.2016 r.

Protokół podpisały następujące osoby:

Lp.	Imię i nazwisko, Stanowisko	Podpis i pieczątka
1.	[redacted] – p.o. Dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tychach	/-/ [redacted]
2.	[redacted] – Główna Księgowa Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tychach	/-/ [redacted]
3.	[redacted] – Naczelnik Wydziału Kontroli Urzędu Miasta Tychy	/-/ Agnieszka Olak
4.	[redacted] – Inspektor Wydziału Kontroli Urzędu Miasta Tychy	/-/ [redacted]